

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่องนี้ ได้จำแนกความสำคัญต่อความเป็นคนไทย หรือชาติไทยใน ส่วนต่าง ๆ 7 ประการ คือ ความสำคัญของชาวเขาที่มีต่อสัญลักษณ์ของชาติไทย คือ ธง ชาติและเพลงชาติ ความเป็นชาติ พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรมไทย การมีส่วนร่วม ทางการเมือง การปกครองของไทยปัจจุบัน การวิจัยเรื่องความสำคัญของชาวเขาในความเป็นคนไทยนี้เป็นการสำรวจเกี่ยวกับความรู้สึก หัสนคติ และแนวความคิดเห็นของชาวเขาที่มีต่อสถาบันหลักของไทยดังกล่าวนี้

วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อวัดความรู้สึกหรือความสำคัญต่อชาติไทย(national consciousness) โดยพิจารณาจากนัยของการรู้ (cognition) ความรู้สึก (affection) และการประเมิน (evaluation) ความสำคัญที่สั่งสมมาจากการรับรู้ และการวินิจฉัยจากข้อมูล เหตุการณ์ สภาพความเป็นมาต่าง ๆ ที่ชาวเขาได้รับ ทั้งนี้เพื่อดูว่า ความสำคัญเหล่านี้จะส่งเสริมหรือเกื้อกูลสถาบัน ต่าง ๆ ดังกล่าวหรือไม่ เพียงไร และ ความรู้สึกจะแสดงว่านิยมชมชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสภาพที่เป็นอยู่ของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม การปกครอง และ รัฐบาล อันเป็น Affective ซึ่งมีความสัมพันธ์ หรือมีผลจากค่านิยม และทัศนคติของแต่ละบุคคล ความรู้สึกดังกล่าวนี้เป็น สิ่งที่ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัดสินใจ และประเมินค่าของสถาบันว่ามีมากน้อยหรือในทิศทางใดเพียงไร เป็น Evaluational Orientation เพื่อเป็นการสำรวจว่าขณะนี้ชาวเขาในเขตอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชาวเขาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีความสำคัญหรือมีความเชื่อมั่นต่อชาติไทย พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรม และการเมืองการปกครอง อันเป็นองค์ประกอบของชาติอยู่ในระดับใด เพราะชาวเขาเหล่านี้จะเข้ามามีส่วนในทางการเมืองการปกครองของประเทศในฐานะที่เป็นคนไทย เช่นเดียวกับคนไทยโดยทั่วไป ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ในการผดุงรักษาความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม และช่วยจรรโลงระบบการเมืองและการปกครองเหมือนกับคนไทยกลุ่มอื่น ๆ

ในการศึกษาวิเคราะห์ เรื่องความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาในครั้งนี้ได้ตั้งสมมุติฐานเอาไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก ชาวเขาที่ได้รับสัญชาติไทยแล้วนั้นมีความสำนึกในความเป็นคนไทยในระดับต่ำ และประการที่สอง ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาจะแตกต่างกันไปตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละคน โดยเฉพาะเพศ อายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ และเผ่า

แบบแผนของการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาในครั้ง นี้ จะแบ่งประเด็นของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ นอกจากจะสำรวจว่าขณะนี้ชาวเขามีขีดความสำนึกต่อความเป็นคนไทยอยู่ในระดับใด หรือมากน้อยเพียงใดแล้ว จะเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสำนึกต่อความเป็นคนไทยในด้าน ต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว และจะพิจารณาความภาคภูมิใจต่อชาติไทยประกอบไปด้วย ประการต่อมาจะพิจารณาถึงความแตกต่างของความสำนึกระหว่างชาวเขากลุ่มต่าง ๆ และประการสุดท้ายจะพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา

ก. อัตราความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา

ในการเสนอความคิดเห็น และความรู้สึกของชาวเขาในความเป็นคนไทยในส่วนรวม จึงได้เสนอผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (ดังข้อมูลในตารางที่ 5.1) ซึ่งจะเห็นได้ว่าชาวเขามีความสำนึกในความเป็นคนไทย พิจารณารวมจากความสำนึกที่มีต่อชาติไทยในด้านต่าง ๆ รวมแล้วอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.72 จากคะแนนสูงสุด 5.0)

เมื่อพิจารณาแยกความสำนึกดังกล่าวในรายละเอียดแล้ว พบว่า ชาวเขามีความสำนึกมากน้อยต่างกัน กล่าวคือ ชาวเขามีความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติ คือธงชาติ และเพลงชาติ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.74) ความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อความเป็นชาติอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.84) ความสำนึกต่อพระมหากษัตริย์อยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 4.44) ความสำนึกต่อศาสนาอยู่ใน

ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 3.09) ความสำคัญต่อวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.78) ความสำคัญต่อสภาพการเมืองการปกครองปัจจุบัน และกรณีการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 3.69 และ 3.64 ตามลำดับ)

จากคะแนนเฉลี่ยความสำคัญในความเป็นคนไทยของชาวเขาที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ดังได้เสนอไว้แล้ว จะเห็นได้ว่า ชาวเขามีความสำคัญต่อพระมหากษัตริย์สูงสุด และสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติต่อความเป็นชาติ ต่อวัฒนธรรมไทย ในระดับที่ใกล้เคียงกัน มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสภาพการเมืองการปกครองของไทยใกล้เคียงกันและมีความสำคัญต่อศาสนาพุทธน้อยที่สุด

ข้อมูลดังกล่าวไม่ยืนยันสมมุติฐาน ข้อ 1 ที่ว่า ชาวเขามีความสำคัญในความเป็นคนไทยอยู่ในระดับต่ำ ประเด็นที่น่าพิจารณาต่อไปคือ ข้อสรุปดังกล่าวมีรายละเอียดอย่างไร

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบความสำคัญในความเป็นคนไทยของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ความสำคัญ	จำนวนผู้ตอบ	Mean	SD
สัญลักษณ์ของชาติ	180	3.74	0.649
ความเป็นชาติ	180	3.84	0.525
พระมหากษัตริย์	180	4.44	0.482
ศาสนา	180	3.09	0.952
วัฒนธรรมไทย	180	3.78	0.541
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	180	3.48	0.568
สภาพการเมืองการปกครองปัจจุบัน	180	3.69	0.520
เฉลี่ย	180	3.72	0.426

การวิเคราะห์รายละเอียดในตัวข้อย่อยของแต่ละส่วนจะได้ สอนเป็นลำดับต่อไป คือ ความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ (ธงชาติและเพลงชาติ) ความสำคัญต่อความเป็นชาติ ความสำคัญต่อพระมหากษัตริย์ ความสำคัญต่อศาสนา ความสำคัญต่อวัฒนธรรมไทย ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความสำคัญต่อสภาพการเมืองและการปกครองของไทยในปัจจุบัน

ความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ

สัญลักษณ์ของชาติมีหลายชนิด เช่น ธงชาติ เพลงชาติ ภาษา เชื้อชาติ เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำเอาธงชาติและเพลงชาติมาพิจารณา เนื่องจากธงชาติเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นชาติ และเอกราชของชาติ ประเทศต่าง ๆ มีธงชาติเป็นเครื่องบ่งบอก และเป็นสัญลักษณ์แทนประเทศ กรณีของเพลงชาติก็เช่นเดียวกัน เพลงชาติมีความหมายในทางที่ก่อให้เกิดความจงรักภักดี ความสามัคคี และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นเครื่องหมายแทนความเป็นชาติ เป็นเชื้อชาติเดียวกัน สิ่งเหล่านี้เป็นผลที่จะรวมความคิดความผูกพันต่อสิ่งเดียวกัน ธงชาติและเพลงชาติไทย มีความหมายต่อคนไทยในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของชาติ ความจงรักภักดีและความผูกพันเพลงชาติไทย มีความหมายต่อคนไทยในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของชาติ ความจงรักภักดีและความผูกพันต่อชาติ ดังนั้น ความรู้สึกที่มีต่อธงชาติ เพลงชาติ จึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงความรู้สึกที่มีต่อชาติ ชาวเขาได้รับการแนะนำให้รู้จักและคุ้นเคยกับธงชาติไทยมานานพอสมควร จะเห็นได้ว่าธงชาติเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ทั่วไปตามสถานที่ราชการ โรงเรียน ฯลฯ ชาวเขาอาจสามารถเห็นได้เมื่อเดินผ่านโรงเรียนในหมู่บ้านหรือเมื่อไปที่อำเภอ ดังนั้นในการวิเคราะห์ความสำคัญในความเป็นคนไทยของชาวเขาในครั้งนี้จึงใช้ธงชาติไทย และเพลงชาติไทยเป็นตัวแทนของความสำคัญในความเป็นคนไทยด้วยส่วนหนึ่ง ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 5.2 ประกอบไปด้วยความรู้สึกที่มีต่อเนื้อร้อง ทำนองและความหมายของเพลงชาติไทยและความสำคัญของธงชาติไทย ซึ่งชาวเขามีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.7) และชาวเขายังเห็นว่าธงชาติไทยมีความเหมาะสมกับประเทศไทยอยู่ในระดับสูงเช่นกัน (คะแนนเฉลี่ย 4.3)

ตารางที่ 5.2 ความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ ของชาวเขา อำเภอแม่จัน
จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำคัญมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
1. ท่านชอบร้องเพลงชาติ เพียงใด	23.9	30.6	25.0	14.4	6.1	180	3.5	1.17
2. ท่านชอบเนื้อร้อง ท่านอง และความหมายของเพลง ชาติเพียงใด	27.2	31.1	25.6	12.2	3.9	180	3.6	1.12
3. เมื่อท่านได้ยินเพลงชาติ ท่านมีความรู้สึกอยากยืน ตรงเพียงใด	23.9	28.3	34.4	10.6	2.8	180	3.6	1.05
4. มีบางคนกล่าวว่า ในวัน สำคัญของชาติไม่จำเป็น จะต้องประดับธงชาติทุก ครั้งเสมอไปท่านเห็นด้วย กับคำกล่าวนี้เพียงใด (-)	20.0	26.6	28.9	14.4	10.0	180	3.3	1.23
5. ท่านเห็นว่าธงชาติไทยมี ความเหมาะสมกับประ เศไทยเพียงใด	50.0	36.1	10.6	2.2	1.1	180	4.3	0.83
6. ท่านอยากมีธงชาติไทยไว้ เป็นสมบัติส่วนตัวของท่าน เพียงใด	29.4	54.4	12.2	2.2	1.7	180	4.0	0.80
เฉลี่ย	29.1	34.5	22.8	9.3	4.3	180	3.7	0.64

ความสำนึกต่อความเป็นชาติ

ชาติจะเจริญและพัฒนาอย่างน้อยเพียงไรนั้น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับคนในชาติเป็นสำคัญ ชาติมีความสำคัญต่อบุคคลในชาติ บุคคลจะมีความผูกพันกับสิ่งต่าง ๆ ในชาติ ไม่ว่าจะเป็น สภามหาวิทยาลัย ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ประชาชนทุกคนอยู่ในฐานะเจ้าของชาติ

จากประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ผ่านมา สิ่งสำคัญที่ทำให้ชาติไทยรวมกันอยู่ได้ตลอดมา นั่นคือ ความเป็นชาติไทยที่ฝังแน่นอยู่ในความสำนึกและจิตใจรักความเป็นอิสระเสรี มีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ทำให้ยังคงรักษาความเป็นชาติไว้ได้ ชาวเขา ได้รับการถ่ายทอด โดยการสั่งสอนให้รู้ถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติไทย ให้มีความรู้สึกเรื่องความรักชาติ ความสำนึกต่อความเป็นเอกราชของชาติไทย ความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นสังคมไทย เหล่านี้เป็นเครื่องเตือนใจและก่อให้เกิดความรู้สึกเรื่องความรักชาติ ความสำนึกต่อความเป็นชาติเอกราช ดังนั้น เพื่อเป็นการวัดระดับความรู้สึกของชาวเขาในความเป็นคนไทย จึงได้พิจารณาเอาความสำนึก ต่อชาติของชาวเขาไว้ในตารางที่ 5.3 ในแบบสอบถาม เพื่อวัดระดับความสำนึกต่อความเป็นชาตินั้น ประกอบด้วยความสำนึกต่อความเป็นคนไทย ความรักชาติ ความสำนึกต่อเอกราชของชาติ ดินแดนและความสามัคคีร่วมมือกันรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อธำรงความเป็นชาติไทย พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแล้ว พบว่า ชาวเขาตระหนักในความสำคัญและ ความสำนึกต่อความเป็นชาติในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.8) ในจำนวนนี้ชาวเขามีความสำนึกต่อความเป็นชาติมากที่สุด และมากรวมกันแล้วถึง ร้อยละ 34.9 และร้อยละ 33.6 ในขณะที่เดียวกันถ้าพิจารณาในด้านตรงกันข้ามแล้ว คือ ความสำนึกที่มีต่อความเป็นชาติน้อย และน้อยที่สุด มีเพียงร้อยละ 9.3 และร้อยละ 4.0 เท่านั้น

จะเห็นได้ว่าชาวเขาพึงพอใจที่จะอยู่ในประเทศไทยมากกว่าที่จะไปอยู่ประเทศที่ 3 โดยชาวเขามีความต้องการที่จะอยู่ในประเทศไทยมากที่สุด และมากถึงร้อยละ 66.7 ขณะที่เดียวกัน ชาวเขาที่มีความรู้สึกอยากไปอยู่ประเทศที่ 3 ในอัตราร้อยละ 12.2 เท่านั้น

ในประเด็นที่เกี่ยวกับกรณีคนไทยตามชายแดนถูกคนชาติอื่นโจมตี ทำลาย ก็เช่นเดียวกัน ชาวเขาจะมีความรู้สึกโกรธแค้นมากที่สุด และมาก ร้อยละ 40.6 เท่ากัน โดยมีระดับความสำนึกของความไม่พอใจอยู่ในระดับที่สูง (คะแนนเฉลี่ย 4.1.)

ตารางที่ 5.3 สำนึกต่อความเป็นชาติของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
7. ถ้าจะให้ท่านไปอยู่ในประเทศที่สาม ท่านชอบมากเพียงใด (-)	45.6	21.1	17.2	12.2	3.9	180	3.9	1.21
8. ในกรณีคนไทยตามชายแดนถูกคนชาติอื่นโจมตี ท่านรู้สึกโกรธแค้นเพียงใด	20.6	40.6	16.1	1.7	1.1	180	4.1	0.84
9. เมื่อท่านได้ยินเสียงเพลิงปลุกใจ ท่านรู้สึกซาบซึ้งเพียงใด	32.2	32.2	27.2	7.2	0.6	180	3.8	0.96
10. ถ้าท่านถูกเกณฑ์เป็นทหาร ท่านรู้สึกพอใจเพียงใด	32.8	31.1	21.1	11.7	3.2	180	3.7	1.12

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
11. ท่านเห็นด้วยเพียงใดกับคำ กล่าวที่ว่าไม่ใช่หน้าที่ของ ท่านที่จะต้องปฏิบัติอย่างเคร่ง ครัดในการป้องกันภัยจากผู้ รุกรานหรือผู้ก่อการร้าย(-)	25.6	36.1	17.8	14.4	6.1	180	3.6	1.18
12. ท่านเห็นด้วยเพียงใดว่า บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่คนไทย ทุกคนจึงสมควรสมานสามัค คีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อธำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	31.7	48.9	14.4	3.9	1.1	180	4.0	0.84
13. ครรชิต เป็นคนที่เอาใจ ใส่ในความเป็นอยู่ของชาว บ้านพยายามช่วยแก้ปัญหา ต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึง การตอบแทนช่วยสอนหนังสือ คิดว่าตนเองเป็นชาว บ้านผู้หนึ่ง พยายามชักจูง ชาวบ้านให้เกิดความรัก ชาติศาสนา พระมหา กษัตริย์ ท่านไม่ยากพูดคุย กับบุคคลนี้เพียงใด	27.2	24.4	11.7	22.8	13.9	180	3.2	1.43

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
14. ในการติดต่อกับคนไทย ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง ภาษาไทยเพียงใด (-)	21.7	24.4	30.0	16.1	7.8	180	3.3	1.20
15. ท่านอยากมีเพื่อน หรือคนที่ ชอบพอเป็นคนคนไทยเพียง ใด	32.2	37.2	26.1	2.8	1.7	180	3.9	0.92
16. ท่านอยากส่งลูกมาเรียน หนังสือไทยต่อที่โรงเรียน พื้นราบเพียงไร	52.2	38.9	8.3	0.6	-	180	4.4	0.66
เฉลี่ย	34.9	33.6	19.0	9.3	4.0	180	3.8	0.52

ในขณะที่เดียวกัน ความรู้สึกพึงพอใจที่จะเป็นทหารของชาวเขามากที่สุดและมากที่สุดแล้วถึงร้อยละ 63.9 และมีความสำนึกอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.7) แสดงให้เห็นว่าชาวเขากลุ่มนี้มีความพึงพอใจและจงรักภักดีต่อชาติไทย และอยากเป็นทหารเพื่อป้องกันประเทศไทย ในห้วงอนเดียวกันชาวเขายกมีเพื่อนที่ชอบพอเป็นคนไทยในระดับที่มากที่สุดและมากที่สุดถึงร้อยละ 69.4 ในขณะที่ชาวเขาร้อยละ 28.1 รู้สึกเฉย ๆ

นอกจากนี้ ชาวเขาคัดงการที่จะส่งลูกของตนมาเรียนหนังสือไทยต่อที่โรงเรียนพื้นราบมากที่สุดและมากที่สุด รวมกันแล้วถึงร้อยละ 91.1 แสดงให้เห็นว่า ชาวเขาในปัจจุบัน

ได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมาก และมีความต้องการที่จะให้บุตรหลานของตนได้รับการศึกษาที่ดีและสูงขึ้น ในเรื่องนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการกำหนดนโยบายต่อชาวเขาคควรจะได้คำนึงถึงและน่าจะนำไปพิจารณากำหนดเป็นแนวทางดำเนินนโยบายต่อไป

ความสำคัญต่อพระมหากษัตริย์

สถาบันพระมหากษัตริย์ มีความเป็นมาแต่สมัยโบราณ และเป็นสถาบันการปกครองเริ่มแรกที่สำคัญของหลาย ๆ ประเทศ ที่เริ่มการปกครองโดยระบบกษัตริย์ กษัตริย์มีอำนาจโดยเด็ดขาด และต่อมาหลายประเทศเปลี่ยนฐานะอำนาจของพระมหากษัตริย์มาเป็นพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (constitutional monarchy) กษัตริย์ในรูปการปกครองระบบนี้เป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพมากกว่าเป็นผู้ใช้อำนาจอย่างแท้จริง การมีกษัตริย์ทำให้ประชาชนทั้งหมดมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจร่วมกัน

สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทย มีมาแต่สมัยสุโขทัย พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์อยู่เหนือกฎหมายทั้งปวง อำนาจในการปกครองประเทศทั้งหมดเป็นขององค์พระมหากษัตริย์แต่เพียงผู้เดียว ทรงไว้ซึ่งอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ผู้ใดจะละเมิดฝ่าฝืนหรือขัดแย้งใด ๆ มิได้ ซึ่งพระมหากษัตริย์เป็นผู้นำประเทศให้พ้นภัยอยู่เสมอจนสามารถดำรงความเป็นชาติไทยอยู่ในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พระราชอำนาจก็เปลี่ยนแปลงไป แต่ความสำคัญต่อองค์พระมหากษัตริย์ที่มีมานานแล้วนั้น ได้รับการถ่ายทอดฝังแน่นในความรู้สึกของคนไทยในฐานะที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย ทรงปฏิบัติภารกิจเพื่อความสุขของประชาชนในการศึกษา เรื่องนี้มุ่งที่จะวัดความรู้สึก และการตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ของชาวเขาว่า ในบรรดาชาวเขากลุ่มตัวอย่างมีความสำคัญที่จะส่งผล ก็ต่อผลในการดำรงรักษาสถาบันนี้หรือไม่ เพียงไร

ในการวิเคราะห์นี้ มุ่งจะวัดระดับความสำคัญต่อพระมหากษัตริย์ จากคำถามในตารางที่ 5.4 ซึ่งประกอบไปด้วยความสำคัญที่มีต่อสัญลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ คือ พระ

บรมฉายาลักษณ์ของพระองค์ พระราชกรณียกิจ เพลงสรรเสริญพระบารมี และความสำคัญ
ของพระมหากษัตริย์ ผลปรากฏว่า ชาวเขามีสำนึกต่อพระมหากษัตริย์ ในระดับที่สูง
(คะแนนเฉลี่ย 4.4) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว จะเห็นว่าความสำนึกของชาวเขา
ที่มีต่อความสำคัญของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสูงที่สุด ร้อยละ 74.4 คะแนนเฉลี่ยอยู่ใน
ในระดับที่สูงถึง 4.6 นอกจากนี้ ความรู้สึกประทับใจในเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดาร อยู่ใน
ในระดับที่สูงรองลงมา คือ ร้อยละ 67.8 และคะแนนเฉลี่ย 4.6 แสดงให้เห็นว่าชาว
เขามีสำนึกสำนึกที่ดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และเมื่อพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวง-
ศานุวงศ์ เสด็จมายังท้องที่ใกล้ ๆ หมู่บ้านชาวเขาจำนวนมากจะมารอรับเสด็จ นอกจากนี้
ชาวเขามักจะมีรูปพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน และรูป
พระบรมวงศานุวงศ์ประดับไว้อยู่ข้างฝาผนังบ้าน หรือบนหิ้งบูชาเกือบทุกหลังคาเรือน ซึ่ง
เป็นการแสดงออกถึงการมีสัญลักษณ์แห่งการยึดถือในจิตใจ มีความเคารพและจงรักภักดีต่อ
สถาบันพระมหากษัตริย์

ความสำนึกต่อศาสนา

ศาสนาเป็นสถาบันสำคัญของคนไทย สังคมไทยมีความผูกพันกับสถาบันศาสนาใน
ลักษณะพิเศษแตกต่างกับชาติอื่นในโลก โดยเฉพาะชาติตะวันตกนับเป็นเอกลักษณ์ที่เป็นพิเศษ
นั่น คือ คนไทยมีจิตใจเอื้อเพื่อต่อศาสนาจนกลายเป็นบุคลิกภาพพิเศษของสังคมไทย

คนไทยยอมรับพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ แต่ในขณะเดียวกันก็ยอมรับให้
ศาสนาสำคัญต่าง ๆ ได้ตั้งอยู่ในประเทศไทยได้ เช่น ฮินดู อิสลาม และศาสนาคริสต์ เป็นต้น
และยังเป็นบ่อเกิดสำคัญประการหนึ่งของขนบธรรมเนียมประเพณี กฎเกณฑ์ กฎหมาย
ค่านิยม และวิถีชีวิตของชาวไทย

ตารางที่ 5.4 สำนักคหกรรมหากษัตริย์ของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
17. เมื่อท่านมีพระบรมฉายา ลักษณะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่บ้าน ท่าน รู้สึกอบอุ่นใจเพียงไร	53.9	32.8	12.8	0.6	-	180	4.4	0.72
18. เวลาที่พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ นางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุร กันดาร ท่านรู้สึกประทับใจ แค่ไหน	67.8	28.9	3.3	-	-	180	4.6	0.54
19. เมื่อท่านได้ยินเพลงสรร- เสริญพระบารมีท่านมีความ รู้สึกอยากยืนตรงเพียงไร	37.8	32.8	21.7	7.8	-	180	4.0	0.95
20. ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวเสด็จมาที่หมู่บ้าน ใกล้ ๆ นี้ ท่านอยากไปรับ เสด็จเพียงไร	61.7	33.3	4.4	0.6	-	180	4.5	0.60
21. ท่านคิดว่าพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวมีความสำคัญ เพียงใด	74.4	17.2	6.1	1.1	1.1	180	4.6	0.74
เฉลี่ย	59.1	29.1	9.7	2.0	0.2	180	4.4	0.48

ศาสนาพุทธ เป็นสถาบันที่ช่วยให้เป็นจุดรวมจิตใจของคนไทยอย่างแน่นแฟ้น เป็นเสมือนพลังผูกพันคนในชาติ เข้าด้วยกันให้ดำรงชีวิตร่วมกัน โดยมีความขัดแย้งน้อยที่สุด และเป็นกลไกที่ช่วยขจัดบิดเบือนความขัดแย้งและสร้างความสงบในสังคม

เมื่อพุทธศาสนาได้เข้ามาประดิษฐานมั่นคงในประเทศไทยแล้ว จึงเกิดสถาบันวัด และพระสงฆ์ขึ้น มีบทบาทเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ทุกอย่าง และในทุก ๆ ระยะเวลาชีวิตของประชาชนคนไทย พระสงฆ์เป็นตัวแทนในการแสดงบทบาทเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน

ชาวเขามีประเพณีและความเชื่อทางศาสนาแตกต่างไปจากคนไทยพื้นราบโดยทั่วไป กล่าวคือ ชาวเขาส่วนใหญ่ถือผีหรือเชื่อวิญญาณผีสังเทวดา ได้มีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาแตกต่างไปจากคนไทยทั่วไป แต่ชาวเขายังจับก็ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือเกี่ยวข้องกับอยู่เฉพาะเผ่าพันธุ์ของตนแต่อย่างเดียว แต่ได้มีการติดต่อกับคนไทย ได้เห็นประเพณีทางศาสนาของคนไทย การร่วมทำพิธีกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนไทยในวัด เพราะหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีความสนใจในการดำเนินชีวิตของคนไทยย่อมได้สังเกต และทราบความสำคัญของวัดและพระสงฆ์ ตลอดจนพิธีกรรมต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ระดับความสำนึกต่อศาสนาของชาวเขา (ดูข้อมูลในตารางที่ 5.5) พิจารณาจากวัดว่า ชาวเขารู้จักวัดในหมู่บ้านอย่างน้อยเพียงไร เนื่องจากวัดเป็นสถานที่สำคัญในทางพุทธศาสนาและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชนบททั่วไปในการทำพิธีกรรมต่าง ๆ หมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีวัดอยู่ด้วย ซึ่งเมื่อชาวเขาได้ลงมาติดต่อกับหมู่บ้านคนไทยที่ตลาดหรือในเมือง และมีความสนใจในการดำเนินชีวิตของคนไทยแล้ว ย่อมได้สังเกตและทราบความสำคัญของวัด นอกจากนี้พิจารณาจากการที่ชาวเขาได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาว่า อยู่อย่างน้อยเพียงใด ข้อมูลจากการสำรวจพบว่าชาวเขารู้จักวัดในหมู่บ้าน ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 3.2) และเมื่อพิจารณาในการร่วมมือในงานทำบุญต่าง ๆ เช่น งาน บวช หรือการร่วมตักบาตร จะเห็นว่าชาวเขาไปร่วมในพิธีดังกล่าวในระดับต่ำเช่นกัน ในอัตราร้อยละ 16.7 (คะแนนเฉลี่ย 2.9)

ในส่วนของความรู้สึกของชาวเขาที่มีความสนใจจะไปร่วมทำบุญกับคนไทยที่วัด มีเพียงร้อยละ 10.6 ที่มีความต้องการไปร่วมมากที่สุด และร้อยละ 28.3 ต้องการไปร่วมมาก และชาวเขาร้อยละ 28.9 มีความรู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 18.9 และ 13.3 มีความรู้สึกอยากไปน้อยและน้อยที่สุด

นอกจากนี้ ความต้องการพูดคุยสนทนากับพระภิกษุ มีชาวเขาเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น คือ ในอัตราร้อยละ 13.9 ที่มีความต้องการที่จะพูดคุยกับพระภิกษุสงฆ์ แสดงให้เห็นว่า ความสำนึกที่มีต่อศาสนาพุทธของชาวเขายังอยู่ในระดับต่ำอยู่ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่าชาวเขาส่วนใหญ่ยังนับถือผี และเชื่อถือมาเป็นเวลานาน เพราะฉะนั้น การที่จะให้ชาวเขาหันมานับถือศาสนาพุทธคงจะต้องใช้เวลาอีกนานพอสมควร ในการที่จะปลูกฝังความสำนึกในเรื่องนี้

ตารางที่ 5.5 สำนึกต่อศาสนาของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		ผู้ตอบ Mean	SD
22. ในวันสำคัญทางศาสนา ท่านสนใจที่จะไปทำบุญ ตักบาตรเพียงใด	16.7	18.9	25.0	17.2	22.2	180	2.9	1.38
23. ท่านสนใจที่จะไปร่วมทำบุญ ร่วมกับคนไทยที่วัดเพียงใด	10.6	28.3	28.9	18.9	13.3	180	3.0	1.79
24. ท่านมีความรู้สึกอยาก สนทนากับพระภิกษุมาก เพียงใด	13.9	13.0	40.0	23.9	8.9	180	2.9	1.13
25. นายสาวเป็นหมอผีประจำ หมู่บ้านเขาเชื่อว่าในฐานะ ที่เขาเป็นหมอผี เขาพูด อย่างไรชาวบ้านจะต้อง เชื่อฟังและปฏิบัติตามเพราะ เกรงกลัวเขา แม้บางครั้ง คำสั่งของเขาจะไม่มีเหตุ ผล แต่ชาวบ้านก็เชื่อฟัง และปฏิบัติตาม ท่านจะยก ย่องบุคคลนี้เพียงไร (-)	20.0	28.3	21.7	17.8	12.2	180	3.2	1.30
26. ท่านรู้จักวัดในหมู่บ้านมาก น้อยเพียงไร	18.9	25.0	30.6	16.7	8.9	180	3.2	1.20
เฉลี่ย	16.0	22.8	29.2	18.9	32.1	180	3.09	0.95

ความสำคัญต่อวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรม เป็นลักษณะที่แสดงความจริงของงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน (เป็นการชี้ชวน เชิญชวน วิจารณ์ให้ประชาชนร่วมกันทำให้เกิดความจริงของงามให้มีความดีขึ้น ไม่ใช่เพียงแต่รับมรดกกันมา แต่จะต้องรักษาของเดิมที่ดี แก้ไขดัดแปลงของเดิมที่ควรแก้หรือดัดแปลงวางมาตรฐานความดีขึ้นมาใหม่ แล้วส่งเสริมให้เป็นลักษณะที่ดีประจำชาติสืบต่อไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง)¹

วัฒนธรรมเป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตของกลุ่มคนที่ปฏิบัติเป็นแบบอย่างเหมือนกัน จนเป็นแบบอย่าง ความประพฤติ การกระทำ หรือแบบแผนของการกระทำที่ยึดถือร่วมกัน ตั้งแต่การกระทำที่ดูเล็กน้อย เช่น ท่าทาง นั่ง นอน ยืน เดิน กิน ฯลฯ ที่ปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน จนถึงการกระทำที่เป็นเรื่องใหญ่โต ระดับชาติ ดังนั้น วัฒนธรรมจึงแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การกระทำและใช้วัตถุสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้
2. กิริยามารยาท การประพฤติปฏิบัติ
3. ความคิดความเชื่อ

วัฒนธรรมที่ใช้ในการวิจัยนี้ พิจารณาจากความรู้สึกที่มีต่อวัฒนธรรม การแต่งกาย ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนไทย และความเป็นพลเมืองของคนไทย ปรากฏว่าชาวเขมรมีความสำคัญต่อวัฒนธรรมไทยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.7) ชาวเขาเห็นความสำคัญของการเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงถึงร้อยละ 45 (คะแนนเฉลี่ย 4.2) นอกจากนี้ชาวเขมรมีความพึงพอใจค่อนข้างมากถึงร้อยละ 37.2 ถ้ามีญาติหรือพี่น้องได้แต่งงานกับคนไทย การแต่งกายแบบคนไทยก็เช่นเดียวกัน

¹ ความหมายตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485.

ชาวเขามีความต้องการแต่งตัวแบบคนไทยมากในอัตราร้อยละ 57.2 และรู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 31.1 ในเรื่องเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ ชาวเขาร้อยละ 49.4 เห็นว่าโบราณสถานและโบราณวัตถุมีความสำคัญมาก ร้อยละ 21.1 เห็นว่ามีความสำคัญน้อย (โปรดดูตารางที่ 5.6 ประกอบ)

ข้อมูลบ่งชี้ว่า ชาวเขามีความรู้สึกสำนึกที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย ทำให้มองเห็นได้ว่า ชาวเขามีความชอบและพอใจที่จะอยู่ใกล้ชิด และอยู่ร่วมกับสังคมไทย และพยายามที่จะปรับตัวเข้าหาสังคมไทย เช่นการแต่งกาย การใช้ภาษาไทย การต้องการที่จะให้ญาติพี่น้องแต่งงานกับคนไทย เป็นต้น

ตารางที่ 5.6 ความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวนผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
27. ท่านชอบแต่งตัวแบบไทย ๆ เพียงใด	26.1	31.1	31.1	7.2	4.4	180	3.6	1.07
28. ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า วัฒนธรรมไทยค่อนข้างจะเชยและล้าสมัยเพียงใด (-)	18.3	41.4	28.9	8.3	2.8	180	3.6	0.96
29. ท่านคิดว่าคนไทยส่วนมากในปัจจุบันเป็นพลเมืองดีเพียงใด	11.7	23.9	54.4	9.4	0.6	180	3.3	0.83
30. โบราณสถานและโบราณวัตถุทั้งหลายหาได้มีความสำคัญไม่ ท่านเห็นด้วยเพียงไร (-)	21.1	28.3	29.4	17.8	3.3	180	3.4	1.11

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
31. พ่อแม่ควรอบรมสั่งสอนให้ ลูก ๆ มีความสามัคคีกัน และประพฤติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีเสมอ ท่าน เห็นด้วยเพียงไร	45.0	36.7	14.4	3.9	-	180	4.2	0.83
32. สมชายเป็นคนที่อบรมสั่ง- สอนลูกหลานในบ้านเสมอ โดยเน้นให้มีความสามัคคี ปรองดองกัน ให้ประพฤติดน ภายในกรอบประเพณีรั จักเลือกคบเพื่อน มีความ เมตตาความจริงใจ ท่าน อยากเป็นเพื่อนกับบุคคลนี้ มากเพียงใด	44.4	41.1	12.2	2.2	-	180	4.2	0.76
33. ถ้ามีพวกท่านหรือญาติพี่น้อง ของท่านแต่งงานกับคนไทย ท่านรู้สึกพอใจเพียงใด	25.6	37.2	31.7	3.9	1.7	180	3.8	0.92
เฉลี่ย	27.5	34.3	28.9	7.6	2.5	180	3.7	0.54

ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประเทศที่ได้ชื่อว่ามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศมักพยายามที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบายของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นการออกเสียงเลือกตั้งหรือการเข้าไปปฏิบัติงานเองโดยตรง ด้วยความเชื่อมั่นว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของครั้งนี้จะได้ผล² โดยที่ประชาชนจะต้องมีโอกาสเรียกร้องความต้องการของตนต่อรัฐบาล โดยการออกเสียงเลือกตั้ง ควบคุมการดำเนินงานของรัฐบาล การที่ประชาชนมีความสำคัญทางการเมืองสูงจะมีความกระตือรือร้น สนใจการเมืองและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่หลายอย่าง เช่น ความสนใจในการติดตามข่าวสารการเมือง ข่าวราชการ การติดต่อกับทางราชการ การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ การเป็นสมาชิกของกลุ่ม การพูดคุยกษ์หาต่าง ๆ ของบ้านเมือง การไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคมและชุมชน

จากการวิเคราะห์ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาชาวเขาให้ความสนใจ และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (คะแนนเฉลี่ยรวม 3.4) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่า ชาวเขาส่วนใหญ่เห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของกลุ่มส่วนใหญ่ในอัตราร้อยละ 76.3 (คะแนนเฉลี่ย 4.0) นอกจากนี้การให้ความช่วยเหลือกับทางราชการ ชาวเขาก็มยินดีให้ความร่วมมือในระดับปานกลางค่อนข้างสูงร้อยละ 65 (คะแนนเฉลี่ย 3.87) แต่ชาวเขาจะมีส่วนร่วมในการแสดงอภิปรายโต้แย้ง และแสดงความคิดเห็นในปัญหาการเมือง และการที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มชุมชนและสมาคมต่าง ๆ ระดับที่ปานกลางค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 34.4 และ 43.3 (คะแนนเฉลี่ย 2,96 และ 3.35)

²Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture

(Boston : Little, Brown and Co, 1965), pp. 53-56.

ในส่วนของความรูสึกของชาวเขาต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน -
 ราษฎร ชาวเขาร้อยละ 61.1 มีความต้องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมา ส่วนชาวเขาใน
 อัตราร้อยละ 27.8 รู้สึกเฉย ๆ และชาวเขาเพียงร้อยละ 11.1 ที่ไม่สนใจที่จะไปใช้สิทธิ
 ออกเสียงเลือกตั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการก็เช่นกัน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
 ชาวเขามีความรูสึกที่จะไปติดต่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลในระดับที่มากที่สุดเพียง
 ร้อยละ 53.4 (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 5.7 ประกอบ)

จึงอาจกล่าวได้ว่า ความสำนึกในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของชาวเขายัง
 อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และมีความสำนึกในการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน และหมู่
 บ้านของตนมากกว่าชุมชนใหญ่ภายนอก สำหรับการต้องการมีส่วนร่วมในชุมชนใหญ่ภายนอก
 พบว่า ต้องการมีส่วนร่วมในบางเรื่องเท่านั้น เช่น ต้องการไปใช้สิทธิในการออกเสียง
 เลือกตั้ง เป็นต้น แต่เนื่องจากสภาพสังคมของชาวเขา ซึ่งต้องหามาหาเลี้ยงชีพ และการ
 ขาดการศึกษาในชั้นสูง จึงทำให้ไม่มีความสนใจเรื่องภายนอกชุมชนหรือครอบครัวน้อยมาก อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงต่อระบบการปกครองและการเมืองของไทย จึงทำให้
 ความสำนึกในการที่จะเข้าร่วมในทางการเมืองมีน้อย

ตารางที่ 5.7 ความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาอำเภอแม่จัน จังหวัด
เชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
34. หากท่านมีสิทธิในการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้ แทนราษฎรครั้งต่อไป ท่านคิดจะไปออกเสียง เลือกตั้งเพียงไร	23.3	37.8	27.8	9.4	1.7	180	3.7	0.9
35. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการ อภิปรายโต้แย้งกันหรือ แสดงความคิดเห็นเกี่ยว กับปัญหาทางการเมือง และสังคมในหมู่บ้าน เพียงใด	11.1	23.3	30.6	21.1	13.9	180	2.9	1.2
36. ท่านสนใจที่จะเป็นสมา ชิกของกลุ่มชุมชนสมาคม หรือองค์การมากน้อย เพียงใด	16.1	27.2	37.8	13.9	5.0	180	3.4	1.1
37. ท่านสนใจว่าใครจะเป็น นายกรัฐมนตรีคนต่อไป เพียงใด	18.3	22.2	38.9	13.3	7.2	180	3.3	1.1

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		ผู้ตอบ Mean	SD
38. สมชาย เป็นที่เคารพของ คนทั่วไป เช่น พ่อค้า ข้าราชการระเวณชายแดน ข้าราชการเป็นต้น เขา ชอบคบเพื่อนที่เป็นคนพื้น ราย เมื่อมีการสร้างถนน บ่อน้ำ ก็จะไปร่วมด้วย อยากให้ข้าราชการและ คนอื่น ๆ ไปเยี่ยมบ้าน บ่อย ๆ เป็นคนที่ชอบทด ลองปลูกพืชแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยอาศัยเจ้าหน้าที่เกษตร เป็นที่ปรึกษา ชอบช่วย เหลือคนชรา และคนพิการ ท่านไม่อยากให้บุคคลนี้อยู่ ร่วมหมู่บ้านเพียงใด (-)	14.4	25.0	23.3	18.3	18.9	180	2.9	1.3
39. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ท่านเคยไป ติดต่อกับเจ้า หน้าที่มากน้อยเพียงใด	15.6	37.8	28.3	16.1	2.2	180	3.5	1.0

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
40. ถ้าทางราชการต้องการ ให้ท่านช่วยส่งข่าวคราว เกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายหรือ โจรผู้ร้ายท่านอยากร่วมมือ เพียงใด	32.2	32.8	29.4	1.7	3.9	180	3.9	1.0
41. นายอื่นเป็นผู้ที่ชอบแสดง ความคิดเห็น เขาเชื่อว่า ผู้ใหญ่ที่สมควรรับฟังความ คิดเห็นของผู้น้อยและใน การเสนอความคิดเห็น กันเป็นกลุ่มนั้น ถ้าความ คิดของผู้ใดมีเหตุผลที่สุด ก็ควรจะนำเอาความคิด นั้นไปปฏิบัติ ท่านนิยม ความคิดของนายอื่น เพียงใด	30.0	48.3	18.9	2.4	0.6	180	4.1	0.8
เฉลี่ย	20.1	31.8	29.4	12.0	6.7	180	3.5	0.57

ความสัมพันธ์ต่อสภาพการเมืองการปกครองปัจจุบันของไทย

เป็นที่ยอมรับกันว่าในขณะที่สังคมเจริญขึ้น จะมีกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคมมากขึ้นและจะมีการขัดแย้งกันมากขึ้นเป็นเงาตามตัว สถาบันทางการเมืองจึงต้องสามารถที่ขจัดหรือไกล่เกลี่ยการขัดแย้งเหล่านั้น ดังนั้น การวัดความสัมพันธ์ต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบัน จึงพิจารณาจากความเชื่อมั่นในระบบการเมือง รัฐบาลและวิถีทางแห่งประชาธิปไตย คือ ความเชื่อมั่นในการเลือกตั้ง เพื่อให้จะมีตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้อาจจะพิจารณาจากความรู้สึกที่มีต่อเจ้าหน้าที่และความเต็มใจที่จะช่วยเหลือประเทศชาติ เจ้าหน้าที่ในที่นี้หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่อำเภอ และเจ้าหน้าที่ประจำหรือมีหน้าที่อยู่แถบหมู่บ้าน โดยตรง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยพัฒนาและส่งเสริมชาวเขาเคลื่อนที่ของกรมประชาสัมพันธ์ และนอกจากนี้ยังรวมถึงเจ้าหน้าที่อื่น ๆ อีก เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ตำรวจ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่อสภาพการเมืองการปกครองปัจจุบันของไทยของชาวเขาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.6)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ความเชื่อมั่นในวิถีทางระบอบประชาธิปไตย คือ วิธีการเลือกตั้ง ปรากฏว่า ชาวเขามีความเชื่อมั่นในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 3.3) โดยมีชาวเขาในอัตราร้อยละ 45.0 ที่เชื่อมั่นว่าการเลือกตั้งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นและร้อยละ 35 มีความรู้สึกเฉย ๆ ในส่วนของการช่วยเหลือประเทศชาติในการปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง เช่น การเสียภาษีอากร ชาวเขาส่วนใหญ่มีความสำคัญกว่าความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติในอัตราร้อยละ 60.0 และมีเพียงร้อยละ 18.3 เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วยกับการเคารพกฎหมายบ้านเมืองและการเสียภาษีอากร

ความรู้สึกที่มีต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองนั้น ชาวเขามีความรู้สึกว่าทางราชการให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อชาวเขาในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.6) มีชาวเขาร้อยละ 58.9 ที่เห็นว่าทางราชการให้ความสำคัญต่อชาวเขามาก ร้อยละ 27.2 รู้สึกเฉย ๆ และร้อยละ 13.9 ที่เห็นว่าทางราชการไม่ให้ความสนใจและให้ความสำคัญน้อย นอกจากนี้การที่มีเจ้าหน้าที่ทางราชการไปอยู่ในบ้านแล้วทำให้หมู่บ้านมี

ความเจริญขึ้นนั้น ชาวเขามีความรู้สึกเช่นนี้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.93) คือ มีชาวเขาถึงร้อยละ 68.9 เห็นว่าการที่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้นมาก ในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่พัฒนาหมู่บ้านพบว่าส่วนใหญ่ชาวเขาให้ความร่วมมืออย่างดี ซึ่งการเข้าร่วมทางการเมืองในระดับชุมชนแบบนี้ชาวเขาจะเข้าร่วมมากและโดยสมัครใจ เพราะผลของการเข้าร่วมจะทำให้มีการพัฒนาสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม

เมื่อความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของชาวเขาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงเช่นนี้ อาจกล่าวได้ว่า ชาวเขามีความเชื่อมั่นในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของคนไทย และมีความรู้สึกที่ดีต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทำให้ชาวเขาเกิดความเต็มใจที่จะช่วยเหลือประเทศและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ อย่างดี

ตารางที่ 5.8 ความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวนผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
42. ท่านเชื่อเพียงใดว่าถึงจะมีการเลือกตั้งหรือไม่ก็มีความเท่ากันเพราะจะมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้นหรือไม่เลย	15.0	30.0	35.0	14.4	5.6	180	3.3	1.07
43. ท่านคิดว่าการตัดไม้ทำลายป่าเป็นอันตรายต่อประเทศไทยเพียงใด	48.3	36.7	11.7	2.2	1.1	180	4.2	0.84
44. ไม่มี ความจำเป็นใด ๆ ใน การปฏิบัติตามและเคารพกฎหมายบางอย่าง เช่น การเสียภาษีอากร การแจ้งความเกี่ยวกับการเกิด การตาย และการย้ายที่อยู่ เป็นต้น ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวนี้เพียงใด (-)	22.8	37.2	21.7	12.2	6.1	180	3.5	1.14
45. ท่านคิดว่ารัฐบาลหรือทางราชการให้ความสนใจและความสำคัญต่อชาวเขาเพียงใด	22.8	36.1	27.2	10.6	3.3	180	3.6	1.05

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
46. การที่ข้าราชการจะเข้าไป เยี่ยมเยียนท่านถึงบ้านนั้น ไม่เป็นการเหมาะสมเลย ท่านเห็นด้วยเพียงใด (-)	26.1	30.0	17.8	18.3	7.8	180	3.4	1.27
47. ชาวพื้นราบมักจะนำความ เจ็บป่วยไปให้ชาวเขา เสมอ ท่านเห็นด้วยเพียง ใด (-)	27.8	25.6	26.1	15.6	5.0	180	3.5	1.19
48. ท่านเห็นด้วยเพียงใดที่ทาง ราชการต้องการให้เลิก การปลูกฝิ่น	47.2	28.3	18.3	4.4	1.7	180	4.1	0.98
49. ท่านคิดว่าการที่เจ้าหน้าที่ มาอยู่ในหมู่บ้านจะทำให้ หมู่บ้านดีขึ้นเพียงใด	27.2	41.7	28.3	2.8	-	180	3.9	0.81
50. ท่านรู้จักนายอำเภอหรือ ข้าราชการตำแหน่งอื่นมาก น้อยเพียงใด	15.0	23.3	36.7	18.9	6.1	180	3.2	1.10
เฉลี่ย	28.0	32.1	24.8	11.0	4.1	180	3.6	0.52

ความรู้สึกภาคภูมิใจของชาวเขาที่มีต่อความเป็นคนไทย

ในการพิจารณาความรู้สึกภาคภูมิใจของชาวเขาที่มีต่อความเป็นคนไทยนั้น ได้พิจารณาครอบคลุมหลายแง่มุม คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นเอกราชของชาติไทย ซึ่งมีมานาน พระมหากษัตริย์ไทย ศาสนาพุทธ วัฒนธรรมของชาติ คุณสมบัติของชาวไทยโดยทั่วไป ที่ตั้งและอาณาเขตของประเทศไทย ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย สภาพความเป็นอยู่ของคนไทย ความรู้สึกภาคภูมิใจในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของ ไทย ตลอดจนประเทศไทยในสายตาของต่างชาติและรัฐบาลไทย

ข้อมูลบ่งชี้ว่าชาวเขามีความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยอยู่ระดับปานกลางค่อนข้างสูง (คะแนนเฉลี่ย 3.89) โดยมีความภาคภูมิใจต่อพระมหากษัตริย์เป็นอันดับสูงที่สุดถึงร้อยละ 61.1 (คะแนนเฉลี่ย 4.58) ซึ่งบ่งชี้ว่าชาวเขามีความรู้สึกที่ดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความภาคภูมิใจต่อความเป็นเอกราชของไทย ศาสนาพุทธ วัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ร้อยละ 46.1, 41.1 และ 31.1 (คะแนนเฉลี่ย 4.27, 4.15 และ 4.02 ตามลำดับ) ชาวเขามีความรู้สึกภาคภูมิใจต่อคุณสมบัติของชาวไทยโดยทั่วไปในระดับปานกลาง ร้อยละ 43.3 (คะแนนเฉลี่ย 3.69) (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 5.18)

ในด้านความรู้สึกภาคภูมิใจของชาวเขาที่มีต่อที่ตั้งและอาณาเขตของประเทศไทยพบว่า ชาวเขาที่มีความภาคภูมิใจมากที่สุด ร้อยละ 17.8 ภาคภูมิใจมาก ร้อยละ 43.3 รู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 31.7 และรู้สึกภาคภูมิใจน้อยร้อยละ 5.6 ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่าชาวเขาส่วนใหญ่ หึงพอใจที่ได้อาศัยอยู่ในอาณาเขตของประเทศไทย ส่วนในด้านทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยก็เช่นกัน ชาวเขาร้อยละ 21.1 มีความพอใจมากที่สุด และร้อยละ 41.7 มีความภาคภูมิใจมาก รู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 27.2 และรู้สึกภาคภูมิใจน้อย ร้อยละ 9.4 นั่นคือชาวเขากลุ่มที่ใช้ทำการศึกษาได้เห็นความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติของไทยเป็นอย่างดี

ส่วนความรู้สึกภาคภูมิใจต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของไไทยนั้น มีอยู่ในอัตราที่ปานกลาง ชาวเขาที่มีความภาคภูมิใจมาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไไทย ร้อยละ 33.9 แต่มีความรู้สึกเฉย ๆ ถึงร้อยละ 35.6 และมีความรู้สึกภาคภูมิใจน้อย ร้อยละ 5.6 ความรู้สึกภาคภูมิใจต่อรัฐบาลไไทยมีอยู่ในอัตราที่สูง คือ ชาวเขาที่มีความภาคภูมิใจมากมีถึง ร้อยละ 61.6 รู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 32.8 ซึ่งจะเป็นแนวโน้มในการให้ความร่วมมือกับทางราชการ และการเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองต่อไปในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา คอสัญลักษณ์ของชาติ คือความเป็นชาติ พระมหากษัตริย์ ศาสนา วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อสภาพการเมืองการปกครองของไไทยดังกล่าวแล้วนั้น ทำให้มองเห็นสภาพความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาได้พอสมควร แต่เมื่อนำปัจจัยต่าง ๆ ทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา คอสิ่งต่าง ๆ มาเปรียบเทียบดูว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณา คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพนักเรียน อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง อาชีพเกษตรกรรม รายได้ เผ่าอีเก้อ เผ่ามูเซอ เผ่าลีซอ และเผ่าเย้า ซึ่งจะได้อธิบายเปรียบเทียบให้เห็นต่อไป

ตารางที่ 5.9 ความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยของชาวเขา อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงราย

ข้อความ	ร้อยละของระดับความสำนึกมากน้อย					จำนวน ผู้ตอบ	ค่าเฉลี่ย	
	5	4	3	2	1		Mean	SD
1. ความเป็นเอกราชอันยาวนานของชาติ	46.1	38.3	12.8	2.2	0.6	180	4.2	0.81
2. พระมหากษัตริย์	61.1	36.7	2.2	-	-	180	4.5	0.53
3. ศาสนา	41.1	37.8	17.8	1.7	1.7	180	4.1	0.88
4. วัฒนธรรมของชาติ	31.1	41.1	26.7	1.1	-	180	4.0	0.79
5. คุณสมบัติของชาวไทยโดยทั่วไป	15.4	33.3	43.3	3.3	0.6	180	3.6	0.84
6. ที่ตั้งและอาณาเขตของประเทศ	17.8	43.3	31.7	5.6	1.7	180	3.7	0.88
7. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	21.1	41.7	27.2	9.4	0.6	180	3.7	0.91
8. สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน	15.0	37.8	34.4	10.6	2.2	180	3.5	0.94
9. การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย	25.0	33.9	35.6	5.6	-	180	3.7	0.88
10. ประเทศไทยในสายตาของชาวต่างชาติ	14.4	37.2	40.6	5.6	2.2	180	3.5	0.88
11. รัฐบาลไทย	23.3	38.3	32.8	5.0	0.6	180	3.7	0.87
เฉลี่ย	28.6	38.1	27.7	4.5	1.1	180	3.8	0.49

ข. ความแตกต่างของความสำนึกระหว่างชาวเขากลุ่มต่าง ๆ

ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา

หากจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ปัจจัยทางด้านระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ และเผ่าเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำนึกในความเป็นคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทำการทดสอบด้วยค่า ไค-สแควร์ ส่วนปัจจัยทางด้านเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำนึกในความเป็นคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาทางด้านเพศ จะเห็นว่าชาวเขาชายมีระดับความสำนึกในความเป็นคนไทยอยู่ในระดับที่สูงมากที่สุด (ร้อยละ 46.2) ในขณะที่ชาวเขาหญิงมีระดับความสำนึกในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 59.0) และเมื่อตัวแปรทางด้านอายุ พบว่า ทุกกลุ่มอายุของชาวเขามีระดับความสำนึกในความเป็นคนไทยที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีระดับความสำนึกในระดับปานกลาง สำหรับระดับการศึกษาก็เป็นเช่นกัน ชาวเขาที่มีระดับการศึกษาสูงมีระดับความสำนึกในความเป็นคนไทยในระดับสูงมากที่สุด (ร้อยละ 71.4) ในขณะที่ชาวเขาที่มีระดับการศึกษาต่ำมีความสำนึกในความเป็นคนไทยในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 73.5) ในทำนองเดียวกันชาวเขาที่มีระดับการรู้หนังสือสูง คือ อ่านและเขียนได้ มีระดับความสำนึกในความเป็นคนไทยในระดับที่สูงมากที่สุด (ร้อยละ 62.2) ในประเด็นที่เกี่ยวกับเผ่า (ร้อยละ 57.6) พบว่า ชาวเขาเผ่าเย้า มีความสำนึกในความเป็นคนไทยอยู่ในระดับที่สูงมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าชาวเขาเผ่าเย้าเป็นเผ่าที่ใกล้ชิดกับคนไทยมากที่สุด เนื่องจากชอบการค้าขาย มีนิสัยอะลุ้มอล่วย มีอัธยาศัยไมตรีอันดี ชอบสังคม และเข้ามาเที่ยวในเมืองอยู่บ่อย ๆ โดยแต่งตัวเหมือนคนไทยธรรมดา และค้าขายกับคนไทยได้สะดวกเพราะอยู่ไม่สูงนัก

ความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ

ในการพิจารณาถึงความสำคัญของชาวเขาที่มีต่อสัญลักษณ์ของชาติ เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา โดยทำการทดสอบด้วยค่าไค-สแควร์ พบว่า ปัจจัยทุกตัว คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ รายได้ และเผ่า ยกเว้น ปัจจัยทางด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 5.11 ประกอบ)

ในรายละเอียด พบว่า ชาวเขาเพศหญิงมีความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ คือ ธงชาติและเพลงชาติ ในระดับที่สูงมากกว่าชาวเขาชาย โดยชาวเขาหญิงมีระดับความสำคัญในระดับที่สูง ร้อยละ 55.7 ในขณะที่ชาวเขาชาย มีความสำคัญในระดับที่สูงเพียงร้อยละ 39.5 เท่านั้น และเมื่อพิจารณาทางด้านอายุชาวเขาที่มีอายุน้อย มีความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติสูงกว่าชาวเขาที่มีอายุมาก กล่าวคือ จากการวิจัยพบว่า ชาวเขาที่มีอายุน้อยที่สุด คือ 10-20 ปี จะมีความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติอยู่ในระดับที่สูงมีมากที่สุด (ร้อยละ 88.9) ในขณะที่กลุ่มอายุ 31-40 ปี มีความสำคัญในระดับปานกลางมีมากที่สุด (ร้อยละ 56.0) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การที่ชาวเขาอายุน้อยมีระดับของความสำคัญสูงมากที่สุด เพราะได้ผ่านกระบวนการอบรมกล่อมเกล่าที่ทันสมัยและเปิดกว้างมากที่สุดตามการพัฒนาให้เป็นสมัยใหม่ของสังคมปัจจุบัน

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษานั้น มีแบบแผนว่ายิ่งมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ชาวเขาจะมีระดับความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติสูงขึ้น โดยชาวเขาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสำคัญในระดับที่สูงมากกว่าชาวเขาที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในทำนองเดียวกันกับชาวเขาที่มีระดับการรู้หนังสือ คือ อ่านออกเขียนได้ก็มีความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติอยู่ในระดับที่สูงมากกว่าชาวเขาที่อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ได้ ชาวเขาที่เป็นนักเรียนมีระดับความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติสูงมากที่สุด (ร้อยละ 80.0) ส่วนอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และรับจ้าง มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 40.9, 48.4 และ 56.0 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาในเรื่องเผ่าก็พบว่า ชาวเขาเผ่าลีซอ มีความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติในระดับที่

สูงมากที่สุด (ร้อยละ 70.0) รองลงมาคือ เฝ้ายา (ร้อยละ 54.0) และฝ้ายก้อมีระดับความสำคัญในระดับที่ต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 34.9)

ความสำคัญต่อความเป็นชาติของชาวเขา

ในการพิจารณาความสำคัญต่อความเป็นชาติของชาวเขา เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อทำการทดสอบด้วยค่าไค-สแควร์ ได้พบว่า ชาวเขาที่มีปัจจัยเกี่ยวกับระดับการรู้หนังสือ อาชีพ และเฝ้ายา แตกต่างกันจะมีระดับความสำคัญต่อความเป็นชาติของชาวเขาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำคัญต่อความเป็นชาติของชาวเขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 5.12 ประกอบ)

ในประเด็นที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านเพศ พบว่า ชาวเขาทั้งเพศชายและหญิงมีความสำคัญต่อความเป็นชาติอยู่ในระดับที่ปานกลางและระดับสูงใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ชาวเขาชายและหญิงมีความสำคัญต่อความเป็นชาติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.5 และ 52.5 ตามลำดับ และในขณะเดียวกันมีความสำคัญในระดับสูงร้อยละ 39.5 และ 44.3 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าระดับความสำคัญของชาวเขาชายและหญิงไม่แตกต่างกันมาก ในเรื่องอายุก็เช่นเดียวกัน พบว่า ชาวเขาที่มีอายุน้อยมีความสำคัญต่อความเป็นชาติในระดับที่สูง กล่าวคือ จากการวิจัยชาวเขาที่มีอายุน้อยที่สุด คือ อายุ 10-20 ปี จะมีความสำคัญในระดับที่สูงมากที่สุด ร้อยละ 66.7 ในขณะที่กลุ่มอายุมากคือ อายุ 41-50 ปี มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 66.7) ในทำนองเดียวกันชาวเขาที่มีการศึกษาสูงและมีระดับการรู้หนังสือดี ยิ่งมีความสำคัญในระดับที่สูงมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาในเรื่องเฝ้ายา พบว่า ชาวเขาเฝ้ายามีความสำคัญต่อความเป็นชาติที่สูงที่สุด (ร้อยละ 60.6) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าชาวเขาเฝ้ายาอยู่ในประเทศไทยมานาน มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับคนไทยค่อนข้างมาก ประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของชาวเขาเฝ้ายาส่วนใหญ่จะดีกว่าเฝ้ายาอื่น ๆ

ความสำนึกต่อศาสนา

เมื่อพิจารณาถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา ที่มีผลต่อระดับความสำนึกต่อศาสนาของชาวเขา โดยการทดสอบด้วยค่าไค-สแควร์ (โปรดดูข้อมูลตารางที่ 5.13) พบว่า ปัจจัยทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทุกตัว อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการรู้หนังสือระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และเผ่า ของชาวเขา มีความสัมพันธ์กับระดับความสำนึกต่อศาสนาของชาวเขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น ในประเด็นที่เกี่ยวกับทิศทางของความสัมพันธ์แล้วจะเห็นว่า เพศชายมีความสำนึกอยู่ในระดับปานกลาง และต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 42.9) ในขณะที่เพศหญิงมีความสำนึกในระดับที่ต่ำและสูงเท่ากัน (ร้อยละ 36.1) ในด้านอายุของชาวเขา พบว่า ชาวเขากลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุด คือ อายุ 10-20 ปี มีความสำนึกต่อศาสนาในระดับที่สูงมากที่สุด (ร้อยละ 61.1) ในทางตรงกันข้ามชาวเขากลุ่มที่อายุมากที่สุด คือ 51-60 ปี จะมีความสำนึกต่อศาสนาในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 52.0) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าชาวเขาที่มีอายุน้อยมีความสำนึกและศรัทธาต่อศาสนาพุทธมากที่สุด เนื่องจากได้รับการศึกษาอบรมและได้ผ่านกระบวนการกล่อมเกล่าที่ทันสมัยและเปิดกว้างมากของสังคมปัจจุบัน จึงมีความเชื่อมาทางสังคมไทยมากขึ้น เช่น การหันมานับถือศาสนาพุทธ ในทำนองเดียวกันชาวเขาที่มีระดับการศึกษาสูงและมีการรู้หนังสือมีระดับความสำนึกต่อศาสนาสูงด้วยเช่นกัน คือ ชาวเขาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้น ป.4 มีระดับความสำนึกต่อศาสนาสูงมากที่สุด (ร้อยละ 60.7) และชาวเขาที่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้ดีมีระดับความสำนึกที่สูงอยู่มากที่สุด (ร้อยละ 44.4) เช่นเดียวกันส่วนทางด้านอาชีพและเผ่าพบว่า อาชีพพนักงานเรียนมีระดับความสำนึกสูงมากที่สุด (ร้อยละ 60.0) และอาชีพรับจ้างมีความสำนึกในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 33.3) และเผ่าเย้ามีระดับความสำนึกสูงมากที่สุด (ร้อยละ 33.3) ทั้งนี้เพราะว่าชาวเขาเผ่าเย้า เป็นเผ่าที่ค่อนข้างเจริญ และมีความใกล้ชิดกับคนไทยพื้นราบ โดยได้ไปมาหาทำการติดต่อค้าขายกันอยู่เสมอ ทำให้ได้เห็นวัดและร่วมพิธีกรรมทางศาสนากับคนไทยอยู่บ่อย ๆ ทำให้เกิดความรู้จักความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาพุทธดีกว่าเผ่าอื่น

ความสำนึกต่อพระมหากษัตริย์

เมื่อจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา ว่าชาวเขาที่มีสถานภาพที่แตกต่างกันมีความสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์มากน้อยแตกต่างกันหรือไม่ คำตอบมีลักษณะเป็นเอกพันธ์กัน กล่าวคือ ไม่ว่าชาวเขาจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันออกอย่างไร ต่างก็มีระดับความสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในระดับที่สูงมาก ในลักษณะเดียวกัน ชาวเขาที่มีปัจจัยทางด้านอายุ อาชีพ รายได้ และเผ่า แตกต่างกันจะมีระดับของความสำนึกดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 5.14 ประกอบ) จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า ชาวเขาโดยทั่วไปมีความสำนึกที่ดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะพระมหากษัตริย์ทรงให้ความช่วยเหลือทุกครั้งเมื่อเสด็จมาเยี่ยมชาวเขา ก่อให้ชาวเขาที่ได้เฝ้ารับเสด็จฯ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจเป็นอย่างมาก ข้อมูลยืนยันว่าพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลทุกกลุ่มทุกเหล่าได้มากกว่าสถาบันทางการเมืองใด ๆ

ความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทย

ในการจำแนกพิจารณาตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาที่มีผลต่อระดับความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยนั้น จากการทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ปัจจัยทางด้านเพศ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ และระดับรายได้ มีความสัมพันธ์กับระดับความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยของชาวเขา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปัจจัยทางด้าน อายุ อาชีพ และเผ่า ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยของชาวเขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในประเด็นที่เกี่ยวกับทิศทางของความสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่าเพศชายมีระดับของความสำนึกอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 59.7) แต่เพศหญิงมีระดับของความสำนึกสูงมากที่สุด (ร้อยละ 45.9) ขณะที่เพศชายมีระดับของความสำนึกสูง เพียงร้อยละ 32.8 นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มที่มีอายุน้อย คือ อายุ 10-20 ปี จะมีระดับความสำนึกสูงมากที่สุด (ร้อยละ 66.7) ในขณะที่กลุ่มอายุมาก คือ อายุ 41-50 ปี และ 51-60 ปี จะ

มีระดับความสำคัญต่อวัฒนธรรมไทยในระดับที่ปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 69.2 และร้อยละ 68.0) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มนี้มีอายุเกินวัยกลางคน จึงอาจเป็นกลุ่มที่เชื่อถือมาในวัฒนธรรมและค่านิยม แบบเก่าดั้งเดิมของชาวเขา โดยยึดถืออยู่ตามประเพณีแบบเก่าของตนไม่เหมือนกับชาวเขารุ่นใหม่ ซึ่งได้รับกระบวนการกลมเกลียวที่ทันสมัยและมองโลกในทัศนะที่กว้างไกลขึ้น และมีความใกล้ชิดเป็นเพื่อนกับคนไทยมากขึ้น ส่วนทางด้านการศึกษา นั้นมีแบบแผนว่ายังมีระดับการศึกษาสูงขึ้นชาวเขายังมีความสำคัญสูงต่อวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน ชาวเขาที่มีระดับการรู้หนังสืออ่านออกเขียนได้ดี ก็มีระดับความสำคัญต่อวัฒนธรรมไทยสูงด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาถึงด้านอาชีพ รายได้และเผ่า พบว่า อาชีพนักเรียนมีความสำคัญในระดับที่สูงมากที่สุด (ร้อยละ 50.0) และอาชีพเกษตรกรรมมีระดับความสำคัญปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 57.3) ส่วนรายได้ ชาวเขาที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีระดับของความสำคัญสูงมากที่สุด (ร้อยละ 58.3) ส่วนทางด้านเผ่าของชาวเขา ปรากฏว่า เผ่าเย้าเป็นเผ่าที่มีระดับความสำคัญสูงมากที่สุด (ร้อยละ 46.5)

ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในการพิจารณาความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขา โดยจำแนก พิจารณาตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว จะเห็นได้ว่า เมื่อทำการทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ พบว่าปัจจัยทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทุกตัว อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพ และเผ่า ยกเว้น เพศ และระดับรายได้ มีความสัมพันธ์กับระดับของความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ถ้าหากพิจารณาอย่างละเอียดแล้ว จะพบว่า ชาวเขาชายมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 63.9) : ชาวเขาหญิงมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับที่สูงมากที่สุด (ร้อยละ 31.1) ในด้านอายุ ชาวเขากลุ่มที่อายุน้อยที่สุด คือ อายุ 10-20 ปี มีระดับของความ

สำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงมากที่สุด (ร้อยละ 61.1) ในขณะที่กลุ่มอายุมากที่สุด คือ อายุ 51-60 ปี มีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 28.0)

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาปรากฏว่า ชาวเขากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง คือ สูงกว่าชั้น ป.4 มีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สูงมากที่สุด (ร้อยละ 50.0) ในขณะที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ คือ ไม่เคยเรียนหนังสือ มีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 32.4) ในทำนองเดียวกัน ชาวเขาที่มีระดับการรู้หนังสือสามารถอ่านและเขียนได้ดี ก็มีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงมากเช่นเดียวกัน ส่วนปัจจัยทางด้านรายได้และเผ่าพันธุ์ ชาวเขากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับที่สูงมากที่สุด (ร้อยละ 33.3) เนื่องจากชาวเขากลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนและนักศึกษาสำหรับเผ่าของชาวเขานั้น พบว่าชาวเขาเผ่าเข้ามีระดับความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สูงมีมากที่สุด (ร้อยละ 30.0) ในขณะที่ชาวเขาเผ่าอีโก้ มีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับที่ต่ำมีมากที่สุด (ร้อยละ 39.5) ส่วนชาวเขาเผ่ามูเซอ และลีซอ มีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 5.16 ประกอบ)

ความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของชาวเขา

ในการจำแนกพิจารณาตามฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาที่มีต่อความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของชาวเขา เมื่อทำการทดสอบด้วยค่าไค-สแควร์ พบว่า ปัจจัยตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทุกตัว คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพ รายได้ และเผ่า ของชาวเขา มีความสัมพันธ์กับระดับความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 5.17 ประกอบ)

เมื่อพิจารณาถึงประเด็นทิศทางของความสัมพันธ์แล้ว จะเห็นว่า ชาวเขาชาย
 มาก มีความสำคัญต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด
 (ร้อยละ 70.6) และชาวเขาหญิงมีความสำคัญอยู่ในระดับสูงมากที่สุด (ร้อยละ 47.5)
 สำหรับในด้านอายุ ชาวเขากลุ่มที่มีอายุน้อย คือ อายุ 10-20 ปี จะมีความสำคัญในระดับที่
 สูงมากที่สุด (ร้อยละ 55.6) แต่เมื่อพิจารณาในกลุ่มอายุที่มากขึ้นระดับความสำคัญต่อสภาพ
 การเมืองการปกครองของไทยของชาวเขาจะอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะกลุ่มอายุ
 31-40 ปี จะมีความสำคัญในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 80.0) และกลุ่มอายุ
 41-50 ปี มีความสำคัญรองลงมา (ร้อยละ 61.5) เนื่องจากชาวเขาที่มีอายุค่อนข้าง
 มากมักมองว่าสถาบันทางการเมืองมักจะใช้กำลังข่มขู่และขับไล่ชาวเขาที่อยู่ในป่าสงวนโดย
 มองเจ้าหน้าที่ในฐานะเป็นตัวแทนรัฐบาล ในประเด็นที่เกี่ยวกับระดับการศึกษาและระดับ
 การรู้หนังสือ ก็พบว่าชาวเขาทุกระดับการศึกษามีความสำคัญต่อสภาพการเมืองการปกครอง
 ของไทยในระดับปานกลาง แต่ชาวเขาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นประถม 4 มีความสำคัญ
 ในระดับสูงมีมากที่สุด (ร้อยละ 46.4) ในทำนองเดียวกันชาวเขาที่อ่านและเขียนได้ก็มีความ
 สำคัญต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยในระดับที่สูงมีมากที่สุดเช่นกัน (ร้อยละ
 44.4) ส่วนปัจจัยทางด้านอาชีพนั้นปรากฏว่าส่วนใหญ่ทุกระดับอาชีพมีความสำคัญอยู่ในระดับ
 ปานกลาง และอาชีพรับจ้างมีความสำคัญในระดับปานกลางที่มากที่สุด (ร้อยละ 77.4)
 สำหรับอาชีพนักเรียน มีความสำคัญอยู่ในระดับที่สูงมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 50.0)
 สำหรับรายได้และค่าพบว่าชาวเขากลุ่มที่มีระดับรายได้ระหว่าง 4,000-5,000 บาท มี
 ความสำคัญ ในระดับปานกลางมีมากที่สุด (ร้อยละ 74.2) และชาวเขาที่มีระดับรายได้
 ต่ำกว่า 3,000 บาท มีความสำคัญต่อสภาพการเมืองการปกครองในระดับที่สูงมีมากที่สุด
 (ร้อยละ 58.3)

ตารางที่ 5.10 ความสำคัญต่อในความเป็นคนไทย ของชาวเขา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.
	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	1.7	52.1	46.2	119	0.7889
หญิง	1.6	59.0	39.3	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	5.6	44.4	50.0	18	10.2642
21 - 30 ปี	1.6	45.9	52.5	61	
31 - 40 ปี	2.0	70.0	28.0	50	
41 - 50 ปี	-	50.0	50.0	26	
51 - 60 ปี	-	56.0	44.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	3.6	25.0	71.4	28	19.4742**
จบ ป.4	3.4	35.2	41.4	29	
ต่ำกว่า ป.4	2.0	73.5	24.5	49	
ไม่เคยเรียน	-	52.7	47.3	74	
ระดับการรู้หนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	2.2	35.6	62.2	45	15.4669*
อ่านและเขียนได้บ้าง	2.1	68.8	29.2	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	7.1	64.3	28.8	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	-	54.8	45.2	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	10.0	30.0	60.0	10	7.7944
เกษตรกร	0.9	57.3	41.8	110	
ค้าขาย	-	58.1	41.9	31	
รับจ้าง	4.0	52.0	44.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	4.2	45.8	50.0	24	3.7676
3,000 - 4,000 บาท	-	59.4	40.6	32	
4,000 - 5,000 บาท	-	48.4	51.6	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	2.2	57.0	40.9	93	
เผ่า					
อีเก้อ	2.3	65.1	32.6	43	18.5060**
ลีซอ	-	80.0	20.0	10	
มุเซอ	3.6	75.0	21.4	28	
เย้า	1.0	41.4	57.6	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.11 ความสำคัญต่อสัญลักษณ์ของชาติ ของชาวเขา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	16.8	43.7	39.5	116	7.0059*
หญิง	4.9	39.3	55.7	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	-	11.1	88.9	18	26.8863**
21 - 30 ปี	9.8	37.7	52.5	61	
31 - 40 ปี	10.0	56.0	34.0	50	
41 - 50 ปี	26.9	42.3	30.8	26	
51 - 60 ปี	20.0	48.0	12.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	10.7	14.3	75.0	28	22.3684**
จบ ป.4	-	58.6	41.4	29	
ต่ำกว่า ป.4	10.2	42.9	46.9	49	
ไม่เคยเรียน	20.3	45.9	33.8	74	
ระดับการรู้หนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	6.7	28.9	84.4	45	16.1378*
อ่านและเขียนได้บ้าง	6.3	43.8	50.0	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	21.4	42.9	35.7	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	19.2	49.3	31.5	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square
	-----				Sig.
	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	-	20.0	80.0	10	11.1563
เกษตรกรรวม	13.6	40.9	45.5	110	
ค้าขาย	6.5	48.4	45.2	31	
รับจ้าง	20.0	56.0	24.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	8.3	20.8	70.8	24	13.3144*
3,000 - 4,000 บาท	6.3	43.8	50.0	32	
4,000 - 5,000 บาท	16.1	32.3	51.6	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	51.1	50.5	34.4	93	
เผ่า					
อีเก้อ	34.9	34.4	30.0	43	37.3870**
ลีซอ	10.0	20.0	70.0	10	
มุเซอ	3.6	71.4	25.0	28	
เย้า	6.1	39.4	54.5	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.12 ความสำนึกต่อความเป็นชาติไทย ของชาวเขา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	5.0	55.5	39.5	119	0.5718
หญิง	3.3	52.5	44.3	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	-	33.3	66.7	18	9.7851
21 - 30 ปี	4.9	49.2	45.9	61	
31 - 40 ปี	6.0	64.0	30.0	50	
41 - 50 ปี	3.8	65.4	30.8	26	
51 - 60 ปี	4.0	52.0	44.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	-	35.7	64.3	28	11.6391
จบ ป.4	10.3	55.2	34.5	29	
ต่ำกว่า ป.4	2.0	55.1	42.9	49	
ไม่เคยเรียน	4.0	60.8	33.8	74	
ระดับการรู้หนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	-	37.8	62.2	45	18.6474**
อ่านและเขียนได้บ้าง	8.3	50.0	41.7	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	-	85.7	14.3	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	5.5	61.6	32.9	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	-	30.0	70.0	10	15.8939*
เกษตรกร	2.7	60.9	36.4	110	
ค้าขาย	9.7	32.3	58.1	31	
รับจ้าง	8.0	68.0	24.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	-	41.7	58.3	24	7.8746
3,000 - 4,000 บาท	6.3	50.0	43.8	32	
4,000 - 5,000 บาท	9.7	48.4	41.9	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	3.2	61.3	35.5	93	
เผ่า					
อีเก้อ	11.6	72.1	16.3	43	39.7461**
ลีซอ	-	70.0	30.0	10	
มุเซอ	3.6	82.1	37.4	28	
เย้า	2.0	37.4	60.6	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.13 ความสำนึกต่อศาสนาของชาวเขา จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจ และสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	42.9	52.1	46.2	119	11.6860**
หญิง	36.1	27.9	36.1	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	5.6	33.3	50.0	18	25.7855**
21 - 30 ปี	44.3	36.1	19.7	61	
31 - 40 ปี	54.0	32.6	14.0	50	
41 - 50 ปี	34.6	42.3	23.1	26	
51 - 60 ปี	36.0	52.0	12.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	17.9	21.4	60.7	28	36.2009**
จบ ป.4	48.3	41.4	10.3	29	
ต่ำกว่า ป.4	32.7	53.1	14.3	49	
ไม่เคยเรียน	51.4	32.4	16.2	74	
ระดับการรู้หนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	26.7	28.9	44.4	45	23.0250**
อ่านและเขียนได้บ้าง	37.5	50.0	12.5	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	35.7	50.0	14.3	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	52.1	32.9	15.1	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.13 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	20.0	20.0	60.0	10	19.1176**
เกษตรกร	35.5	42.7	21.8	110	
ค้าขาย	51.6	41.9	6.5	31	
รับจ้าง	60.0	20.0	20.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	12.5	41.7	45.8	24	21.1858**
3,000 - 4,000 บาท	43.8	21.9	34.4	32	
4,000 - 5,000 บาท	38.7	45.2	16.1	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	47.3	39.8	12.9	93	
เผ่า					
อีโก้	60.5	32.6	7.0	43	26.5499**
ลีซอ	40.0	60.0	-	10	
มูเซอ	57.1	32.1	10.7	28	
เย้า	27.3	39.4	33.3	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.14 ความสำคัญต่อพระมหากษัตริย์ของชาวเขา จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจ และสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำคัญ			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	-	15.1	84.9	119	0.5725
หญิง	-	9.8	90.2	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	-	-	100.0	18	10.3043*
21 - 30 ปี	-	13.1	86.9	61	
31 - 40 ปี	-	12.0	88.0	50	
41 - 50 ปี	-	30.8	69.2	26	
51 - 60 ปี	-	8.0	92.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	-	-	100.0	28	5.2211
จบ ป.4	-	17.2	82.8	29	
ต่ำกว่า ป.4	-	16.3	83.7	49	
ไม่เคยเรียน	-	14.9	85.1	74	
ระดับการอ่านหนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	26.7	28.9	44.4	45	23.0250*
อ่านและเขียนได้บ้าง	37.5	50.0	12.5	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	30.7	50.0	14.3	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	52.1	32.9	15.1	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.14 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	-	-	100.0	10	13.4450**
เกษตรกร	-	40.0	90.0	110	
ค้าขาย	-	12.9	87.1	31	
รับจ้าง	-	36.0	64.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	-	4.2	95.8	24	7.5540*
3,000 - 4,000 บาท	-	3.1	96.9	32	
4,000 - 5,000 บาท	-	12.9	87.1	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	-	19.4	80.6	93	
เผ่า					
อีเก้อ	-	30.2	69.8	43	25.2747**
ลีซอ	-	20.0	80.0	10	
มุเซอ	-	25.0	75.0	28	
เย้า	-	2.0	98.0	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.15 ความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยชาวเขา จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจ และสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.
	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	7.6	59.7	31.8	119	6.6170*
หญิง	-	54.1	45.9	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	5.6	27.8	66.7	18	13.1556
21 - 30 ปี	4.9	50.8	44.3	61	
31 - 40 ปี	4.0	66.0	30.3	50	
41 - 50 ปี	7.7	69.2	23.1	26	
51 - 60 ปี	4.0	68.0	28.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	3.6	25.0	71.4	28	22.1292**
จบ ป.4	6.9	75.9	17.2	29	
ต่ำกว่า ป.4	8.2	63.3	28.6	49	
ไม่เคยเรียน	2.7	59.5	37.8	74	
ระดับการรู้หนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	6.7	35.6	57.8	45	16.2616*
อ่านและเขียนได้บ้าง	6.3	68.8	25.0	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	7.1	78.6	14.3	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	2.7	60.3	37.0	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.15 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	10.0	40.0	50.0	10	5.0810
เกษตรกร	4.5	57.3	38.2	110	
ค้าขาย	6.5	58.1	35.5	31	
รับจ้าง	4.0	76.0	20.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	8.3	33.3	58.3	24	16.7433**
3,000 - 4,000 บาท	-	46.9	53.1	32	
4,000 - 5,000 บาท	7.5	71.0	29.0	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	-	63.4	29.0	93	
เผ่า					
อีเก้อ	7.0	69.8	23.3	43	11.9980
ลีซอ	10.0	50.0	40.0	10	
มุเซอ	-	75.0	25.0	28	
เย้า	5.1	48.5	46.5	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.16 ความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองชาวเขา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	18.5	63.9	17.6	119	4.2693
หญิง	14.8	54.1	31.1	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	-	38.9	61.1	18	24.6509**
21 - 30 ปี	18.0	57.4	24.6	61	
31 - 40 ปี	20.0	62.0	18.0	50	
41 - 50 ปี	11.5	76.9	11.5	26	
51 - 60 ปี	28.0	64.0	8.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	3.6	46.4	50.0	28	37.1097**
จบ ป.4	6.9	86.2	6.9	29	
ต่ำกว่า ป.4	8.2	65.3	26.5	49	
ไม่เคยเรียน	32.4	52.7	14.9	74	
ระดับการรู้หนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	-	60.0	40.0	45	30.3670**
อ่านและเขียนได้บ้าง	10.4	72.9	16.7	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	14.3	64.3	21.4	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	32.9	52.1	15.1	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.16 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	-	50.0	50.0	10	19.2758**
เกษตรกรกรรม	24.8	52.7	25.5	110	
ค้าขาย	3.2	80.6	16.1	31	
รับจ้าง	24.0	72.0	4.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	8.3	58.3	33.3	24	6.6619
3,000 - 4,000 บาท	18.8	56.3	25.0	32	
4,000 - 5,000 บาท	25.8	48.4	25.8	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	16.1	66.7	17.2	93	
เผ่า					
อีโก้	39.5	58.1	2.3	43	30.2026**
ลีซอ	10.0	80.0	10.0	10	
มูเซอ	17.9	53.6	28.6	28	
เย้า	8.1	61.6	30.3	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.17 ความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยของชาวเขา จำนวนตาม
 ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
เพศ					
ชาย	10.1	70.6	19.3	119	11.4530**
หญิง	9.8	47.5	42.6	61	
อายุ					
10 - 20 ปี	5.6	38.9	55.6	18	16.3323*
21 - 30 ปี	9.8	60.7	29.5	61	
31 - 40 ปี	6.0	80.0	14.0	50	
41 - 50 ปี	15.4	61.5	23.1	26	
51 - 60 ปี	16.0	52.0	32.0	25	
ระดับการศึกษา					
สูงกว่า ป.4	3.6	50.0	46.4	28	18.1927**
จบ ป.4	17.2	72.4	10.3	29	
ต่ำกว่า ป.4	8.2	77.6	14.3	49	
ไม่เคยเรียน	10.8	54.1	35.1	74	
ระดับการรู้หนังสือ					
อ่านและเขียนได้ดี	2.2	53.3	44.4	45	23.7114**
อ่านและเขียนได้บ้าง	16.7	79.2	4.2	48	
อ่านได้แต่เขียนไม่ได้	7.1	71.4	21.4	14	
อ่านและเขียนไม่ได้	11.0	56.2	32.9	73	

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.17 (ต่อ)

จำแนกตาม	ระดับของความสำนึก			จำนวน	Chi-Square Sig.

	ต่ำ	กลาง	สูง		
อาชีพ					
นักเรียน	10.0	40.0	50.0	10	12.8199*
เกษตรกร	13.6	57.3	29.1	110	
ค้าขาย	3.2	77.4	19.4	31	
รับจ้าง	4.0	84.0	12.0	25	
รายได้					
ต่ำกว่า 3,000 บาท	8.3	33.3	58.3	24	19.7056**
3,000 - 4,000 บาท	12.5	50.0	37.5	32	
4,000 - 5,000 บาท	6.5	74.2	19.4	31	
เกินกว่า 5,000 บาท	10.8	71.0	18.3	93	
เผ่า					
อีโก้	32.6	53.5	14.0	43	34.5914**
ลีซอ	-	70.0	30.0	10	
มูเซอ	-	60.7	39.3	28	
เย้า	4.0	66.7	29.3	99	

หมายเหตุ ** หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึง มีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ค. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา

เพื่อที่จะพิจารณาให้เห็นถึงรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาในด้านต่าง ๆ ให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น จึงได้นำสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบเป็นขั้นตอน (stepwise regression analysis) มาทำการวิเคราะห์ เพื่อจะดูว่าตัวแปรพยากรณ์ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพนักเรียน อาชีพเกษตรกร อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย รายได้ เผ่าอีก้อ เผ่ามูเซอ เผ่าลีซอ และเผ่าเย้า ว่าตัวแปรเหล่านี้มีตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติไทย ความสำนึกต่อความเป็นชาติไทย ความสำนึกต่อพระมหากษัตริย์ ความสำนึกต่อศาสนา ความสำนึกต่อวัฒนธรรม ความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความสำนึกต่อสภาพการเมืองและการปกครองปัจจุบันของไทย

ในการพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อสัญลักษณ์ของชาติไทย ซึ่งประกอบด้วยธงชาติและเพลงชาตินั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลคือ อายุและอาชีพรับจ้าง อายุ เป็นปัจจัยที่สามารถใช้พยากรณ์ความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติไทยของชาวเขาอยู่ประมาณ ร้อยละ 18.7 ($R^2 = .187$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ .283 ($Beta = .283$) และอาชีพรับจ้าง สามารถพยากรณ์ความสำนึกที่มีต่อสัญลักษณ์ของชาติไทยของชาวเขาได้ประมาณ ร้อยละ 20.6 ($R^2 = .206$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ $-.137$ ($Beta = -.137$) แสดงว่าชาวเขาที่มีอาชีพรับจ้างจะมีความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติในระดับต่ำกว่าอาชีพอื่น นั่นคือมีอิทธิพลไปในทางลบ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาในความเป็นชาติคือ อาชีพรับจ้าง ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) แล้ว พบว่า อาชีพรับจ้างสามารถใช้พยากรณ์ ความสำนึกต่อความเป็นชาติของชาวเขาได้ประมาณ ร้อยละ 19.5 ($R^2 = .195$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ $-.145$ ($Beta = -.145$) แสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลไปในทางลบ

นั่นคือ ชาวเขาที่มีอาชีพรับจ้างจะมีความสำนึกในความเป็นชาติอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอาชีพอื่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อองค์พระมหากษัตริย์ คือ ชาวเขาเผ่าเย้า ระดับการศึกษา และระดับรายได้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการพยากรณ์ (R^2) แล้ว พบว่า ชาวเขาเผ่าเย้า สามารถใช้พยากรณ์ความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อพระมหากษัตริย์ได้ประมาณร้อยละ 16.2 ($R^2 = .162$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับการศึกษาและรายได้ของชาวเขาเป็นตัวแปรที่เพิ่มขึ้นก็สามารถพยากรณ์ความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อพระมหากษัตริย์ได้ประมาณ ร้อยละ 19.1 และ 21.6 ($R^2 = .191$ และ $.216$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ .164 และ $-.159$ ($Beta = .164, -.157$) แสดงว่ารายได้มีอิทธิพลไปในทางลบ นั่นคือชาวเขาที่มีรายได้มากจะมีความสำนึกต่อพระมหากษัตริย์ต่ำกว่าชาวเขา ที่มีรายได้น้อยกว่า

ในการพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อศาสนาพุทธนั้น ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล คือ เผ่าเย้า ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพค้าขาย และเพศ โดยที่ชาวเขาเผ่าเย้าสามารถใช้พยากรณ์ความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อศาสนาพุทธได้ประมาณร้อยละ 17.9 ($R^2 = .197$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ .355 ($Beta = .355$) ในขณะที่เดียวกันเมื่อมีระดับการศึกษาเพิ่มเข้ามาก็สามารถใช้พยากรณ์ความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อศาสนาพุทธได้ประมาณร้อยละ 24.4 ($R^2 = .244$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ .239 ($Beta = .239$) และนอกจากนี้เมื่อมีระดับรายได้ของชาวเขาเพิ่มขึ้นก็มีอิทธิพลการพยากรณ์ ความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อศาสนาพุทธเพิ่มขึ้น โดยจะเห็นได้ว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ ประมาณร้อยละ 27.1 ($R^2 = .271$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ $-.112$ ($Beta = -.112$) แสดงให้เห็นว่า ระดับรายได้ของชาวเขามีอิทธิพลต่อความสำนึกต่อศาสนาพุทธไปในทางลบ นั่นคือ ยิ่งมีรายได้สูงขึ้น ความสำนึกต่อศาสนาพุทธยิ่งลดต่ำลง

นอกจากนั้นยังพบว่าอาชีพค้าขายของชาวเขาก็คือเป็นตัวแปรที่เพิ่มขึ้นอีก ทำให้สามารถมีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ความสำนึกของชาวเขาคือศาสนาพุทธได้ประมาณร้อยละ 28.8 ($R^2 = 28.8$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ $-.135$ ($Beta = -.135$) ในขณะที่ตัวแปรตัวสุดท้ายที่เพิ่มเข้ามาคือเพศของชาวเขาสามารถใช้พยากรณ์ความสำนึกของชาวเขาคือศาสนาพุทธได้ ประมาณร้อยละ 30.4 ($R^2 = .304$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ $.132$ ($Beta = .132$)

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อวัฒนธรรมไทย แล้ว พบว่า มีปัจจัยทางด้านรายได้ เพ่าอ็อก และอายุ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล กล่าวคือ ระดับรายได้ สามารถใช้พยากรณ์ระดับความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อวัฒนธรรมไทยได้ประมาณร้อยละ 8.0 ($R^2 = .080$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลไปในทางลบ ($Beta = -.249$) นั่นคือ ชาวเขาที่มีรายได้มากจะมีความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยต่ำกว่าชาวเขาที่มีรายได้น้อยกว่า ในขณะที่ตัวแปรในด้านการเพ่าอ็อก สามารถใช้พยากรณ์ระดับความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อวัฒนธรรมไทยได้ เพิ่มขึ้นโดยสามารถใช้พยากรณ์ได้ประมาณ ร้อยละ 13.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ $-.200$ ($Beta = -.200$) แสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพล ไปในทางลบ นั่นคือชาวเขาเพ่าอ็อก มีความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยต่ำกว่าชาวเขาเพ่าอื่น ๆ และปัจจัยประการสุดท้าย คือ อายุของชาวเขา ทำให้สามารถใช้พยากรณ์ระดับความสำนึกในเรื่องนี้ได้ประมาณร้อยละ 16.8 ($R^2 = 16.8$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลไปในทางลบ ($Beta = -.198$) นั่นคือชาวเขาที่มีอายุมาก จะมีความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทยต่ำกว่าชาวเขาที่มีอายุน้อยกว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขา คือ ระดับการรู้หนังสือ และอาชีพรับจ้าง ระดับการรู้หนังสือของชาวเขาสามารถใช้พยากรณ์ระดับความสำนึกของชาวเขาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ประมาณร้อยละ 28.7 ($R^2 = .287$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของ

ตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ .303 (Beta = .303) ในขณะที่เดียวกันตัวแปรด้านอาชีพรับจ้าง สามารถพยากรณ์ระดับความสำนึกของชาวเขาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองประมาณร้อยละ 31.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลต่อระดับความสำนึกไปในทางลบ (Beta = -.180) แสดงให้เห็นว่า ชาวเขาที่มีอาชีพรับจ้างจะมีความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำกว่าชาวเขาอาชีพอื่น ๆ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยปัจจุบัน คือ เผ่าอีโก้ และปัจจัยทางด้านเพศ ปัจจัยทางด้านเผ่าอีโก้ สามารถให้พยากรณ์ระดับความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยปัจจุบัน ได้ประมาณ ร้อยละ 16.6 ($R^2 = .166$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลไปในทางลบ (Beta = -.385) นั่นคือ ชาวเขาเผ่าอีโก้จะมีความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยปัจจุบันต่ำกว่าเผ่าอื่น ๆ และปัจจัยทางด้านเพศของชาวเขา สามารถใช้พยากรณ์ระดับความสำนึกของชาวเขาที่มีต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบันได้เพิ่มขึ้น โดยสามารถใช้พยากรณ์ได้ ประมาณ ร้อยละ 18.8 ($R^2 = 18.8$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์อยู่ที่ระดับ .148 (Beta = .148)

ตารางที่ 5.18 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาด้านต่าง ๆ วิเคราะห์โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบเป็นขั้นตอน (ตัวแปรพยากรณ์ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพนักเรียน เกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย รายได้ และเผ่าอีก้อ มูเซอ ลีซอ และเผ่าเย้า)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลแต่ละด้าน	Multiple R	R ²	Beta	T
<u>ด้านสัญลักษณ์</u>				
อายุ	.433	.187	.283	4.16**
อาชีพรับจ้าง	.454	.206	-.137	-2.01*
<u>ด้านความเป็นชาติไทย</u>				
อาชีพรับจ้าง	.442	.195	-.145	-2.11*
<u>ด้านพระมหากษัตริย์</u>				
เผ่าเย้า	.403	.162	.348	5.02**
การศึกษา	.437	.191	.164	2.40*
รายได้	.464	.216	-.159	-2.32*
<u>ด้านศาสนา</u>				
เผ่าเย้า	.423	.179	.355	5.40**
การศึกษา	.493	.244	.239	3.64**
รายได้	.521	.271	-.122	-1.65*
อาชีพค้าขาย	.537	.288	-.135	-2.07*
เพศ	.552	.304	.132	1.99*
<u>ด้านวัฒนธรรมไทย</u>				
รายได้	.284	.080	-.249	-3.55**
เผ่าอีก้อ	.360	.130	-.200	-2.85**
อายุ	.410	.168	-.198	-2.81**

(มีต่อ)

ตารางที่ 5.18 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลแต่ละด้าน	Multiple R	R ²	Beta	T
<u>ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง</u>				
ระดับการรู้หนังสือ	.536	.287	.303	4.54**
อาชีพรับจ้าง	.565	.319	-.180	-2.84**
<u>ด้านสภาพการทางการเมืองของไทยปัจจุบัน</u>				
เผ่าอีโก้	.408	.166	-.385	-5.56**
เพศ	.433	.188	.148	2.14*

หมายเหตุ ** หมายถึงมีนัยสำคัญน้อยกว่า .01

* หมายถึงมีนัยสำคัญน้อยกว่า .05

ตารางที่ 5.19 อัตราร้อยละอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อความสำนึกในความเป็นคนไทยของ
 ชาวเขาในด้านต่าง ๆ (คำนวณได้จาก ค่า R^2 ของการวิเคราะห์
 ถดถอยแบบขั้นตอน)

ปัจจัย	ร้อยละความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาในด้าน						
	สัญลักษณ์ ของชาติ	ความ เป็นชาติ	พระมหา- กษัตริย์	ศาสนา	วัฒนธรรม	การมี ส่วนร่วม ทาง การเมือง	สภาพ การเมือง การปกครอง ของไทย ในปัจจุบัน
เพศ	-	-	-	30.4	-	-	18.8
อายุ	18.7	-	-	-	16.8	-	-
การศึกษา	-	-	19.1	24.4	-	-	-
อาชีพ							
นักเรียน	-	-	-	-	-	-	-
ค้าขาย	-	-	-	28.8	-	-	-
เกษตรกร	-	-	-	-	-	-	-
รับจ้าง	20.6	19.5	-	-	-	31.9	-
รายได้	-	-	21.6	27.1	8.0	-	-
เผ่า							
อีโก้	-	-	-	-	13.0	-	16.6
ลีซอ	-	-	-	-	-	-	-
มูเซอ	-	-	-	-	-	-	-
เย้า	-	-	16.2	17.9	-	-	-

ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขาในภาพรวม

ในการพิจารณาความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา โดยพิจารณาจากความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติ คือ ธงชาติ และเพลงชาติ ความสำคัญของธงชาติที่มีต่อคนไทยและชาติไทย ความสำนึกต่อความเป็นชาติไทย ประกอบด้วยความรู้สึกต่อความเป็นไทยร่วมกัน ความรักชาติ ความภาคภูมิใจต่อเอกราชของชาติไทย ดินแดน และความสามัคคีกันร่วมมือกันรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ความสำนึกต่อพระมหากษัตริย์ ประกอบไปด้วยความรู้สึกที่มีต่อพระบรมฉายาลักษณ์พระราชกรณียกิจในการเสด็จเยี่ยมชาวเขา ความสำนึกต่อศาสนาพิจารณาจากความสนใจในการทำบุญตักบาตร การเข้าวัดในหมู่บ้าน การร่วมทำบุญกับคนไทยในวันสำคัญทางศาสนา ความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทย พิจารณาจากรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลายประการ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย โบราณสถาน โบราณวัตถุ คุณสมบัติของคนไทย ลักษณะของการดำเนินชีวิต และความเป็นพลเมืองดีของคนไทย ความสำนึกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พิจารณาจากระดับความสนใจในการติดตามข่าวสารทางการเมือง การคิดต่อขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง การแสดงความคิดเห็นการเป็นสมาชิกกลุ่มการไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความตั้งใจจะเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน และของบ้านเมือง และความเป็นชาติไทย ความสำนึกต่อสภาพการเมืองการปกครองของไทย พิจารณาจากความเชื่อมั่นคมนแนวทางประชาธิปไตย ความรู้สึกต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ความเต็มใจที่จะช่วยเหลือประเทศชาติ เป็นต้น

ความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติ คือ ธงชาติและเพลงชาติของชาวเขาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ส่วนความสำนึกต่อพระมหากษัตริย์อัน ได้แก่ ความรู้สึกที่มีต่อพระบรมฉายาลักษณ์และพระราชกรณียกิจต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง และสำหรับความสำนึกต่อศาสนาและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ส่วนความสำนึกต่อวัฒนธรรมไทย และสภาพการเมืองการปกครองปัจจุบันของไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง จึงสรุปได้ว่า ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา อ่าเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาประกอบ จากความรู้สึกภาคภูมิใจที่มีต่อชาติของชาวเขาที่มีต่อความเป็นคนไทยในเรื่องความภาคภูมิใจในเอกราชของชาติไทย พระมหากษัตริย์ ศาสนา และวัฒนธรรมของชาติ คุณสมบัติและลักษณะการดำเนินชีวิตของคนไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับความสำนึกในความเป็นคนไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมว่ามีอิทธิพลต่อความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขามากน้อยเพียงไรนั้น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาในความเป็นคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือปัจจัยทางด้านระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ และเผ่าเท่านั้น และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความสำนึกในด้านต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติ ต่อความเป็นชาติ ต่อศาสนา ต่อพระมหากษัตริย์ ต่อวัฒนธรรม ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อสภาพการเมืองการปกครอง ว่า ชาวเขาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันจะมีความสำนึกต่อด้านต่าง ๆ ดังกล่าว แตกต่างกันอย่างไรหรือไม่นั้น พบว่าชาวเขาหญิงมีความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติในระดับที่สูงกว่าชาวเขาชาย ชาวเขาที่มีอายุน้อย มีระดับการศึกษาสูง และมีระดับการรู้หนังสือดี มีความสำนึกต่อสัญลักษณ์ของชาติในระดับที่สูงเช่นกัน ส่วนตัวแปรทางด้านอาชีพมิได้เป็นตัวกำหนดความแตกต่างของความสำนึกที่มีต่อสัญลักษณ์ของชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ในขณะที่เดียวกัน พบว่าตัวแปรทางด้านระดับการรู้หนังสือ อาชีพและเผ่าที่แตกต่างกันทำให้ระดับความสำนึกต่อความเป็นชาติของชาวเขาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ไม่พบว่ามีอิทธิพลต่อความสำนึกต่อความเป็นชาติของชาวเขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทำนองเดียวกันกับความสำนึกที่มีต่อพระมหากษัตริย์ ชาวเขามีความสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในระดับที่สูงเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ รายได้ อาชีพ และเผ่า) ที่แตกต่างกันก็ตาม ความสำนึกต่อศาสนาก็เช่นเดียวกัน พบว่าชาวเขาส่งส่วนใหญ่มีความสำนึกต่อศาสนาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และพบว่าชาวเขายายมีระดับความสำนึกต่อศาสนาที่ต่ำกว่าชาวเขาหญิง ชาวเขาที่มีอายุน้อย มีระดับความ

สำนึกสูงกว่าชาวเขาที่มีอายุมาก ชาวเขาที่เป็นนักเรียนมีระดับความสำนึกสูง และชาวเขาที่มีอาชีพรับจ้าง มีระดับความสำนึกต่ำ ชาวเขาเผ่าเย้า มีระดับความสำนึกสูงกว่าเผ่าอื่น ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลบ่งชี้ว่า อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพ และเผ่า ของชาวเขาที่แตกต่างกัน ทำให้ความสำนึกที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเพศ และรายได้ ไม่พบว่ามียอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในประเด็นของความสำนึกที่มีต่อสภาพการเมืองและการปกครองของไทยก็เช่นกัน ปรากฏว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลต่อความสำนึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว

สำหรับการพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขานั้น พบว่าปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ อาชีพนักเรียน อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกรรม อาชีพรับจ้าง รายได้ เผ่าอีเก้อ เผ่าลีซอ เผ่ามูเซอ และเผ่าเย้า มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ระดับความสำนึกต่อความเป็นคนไทยของชาวเขาในด้านต่าง ๆ คือ ด้านสัญลักษณ์ของชาติ ความเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง และสภาพการเมืองการปกครองแตกต่างกันออกไปดังที่กล่าวมาแล้ว

สรุป

โดยสรุป ในการวิเคราะห์ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขานั้น จะพบว่าชาวเขามีความสำนึกในความเป็นคนไทยในด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านสัญลักษณ์ของชาติ ความเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง และสภาพการเมืองการปกครองของไทยปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และชาวเขาที่มีระดับการศึกษา ระดับการรู้หนังสือ และเผ่า ของชาวเขาที่แตกต่างกันจะมีระดับความสำนึกในความเป็นคนไทยแตกต่างกัน นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา จะมีอิทธิพลต่อความสำนึกของชาวเขาในความเป็นคนไทยในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป.